EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 05 08
COM(2026) 196 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Migracijos ir prieglobsčio pakto įgyvendinimo padėtis

1. ĮVADAS

Migracijos ir prieglobsčio paktas[1] (toliau – Paktas) yra svarbus žingsnis plėtojant visapusišką požiūrį į migraciją, prieglobstį, sienų valdymą ir integraciją. Juo suteikiamas tvirtas pagrindas teisingam, patikimam ir veiksmingesniam migracijos ir prieglobsčio valdymui Sąjungoje, užtikrinant suderintą solidarumo ir atsakomybės sistemą. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, kuris trunka dvejus metus nuo Pakto įsigaliojimo, jis bus pradėtas visapusiškai taikyti 2026 m. birželio 12 d. – taip prasidės naujas Europos migracijos valdymo etapas. Dedama daug pastangų, kad ES ir nacionalinės sistemos būtų parengtos šiam naujam etapui. Remdamosi bendru įgyvendinimo planu[2], valstybės narės, Komisija ir ES agentūros glaudžiai bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad naujoji teisės aktų sistema būtų taikoma praktikoje ir kad ja būtų veiksmingai reguliuojamas migracijos valdymas Sąjungoje, vis sudėtingesnėmis geopolitinėmis aplinkybėmis užtikrinamas pasirengimas ir atsparumas ir pasiekta solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo pusiausvyra.

Šiame komunikate apžvelgiama Pakto **įgyvendinimo padėtis**, daugiausia dėmesio skiriant nuo 2025 m. lapkričio mėn. padarytai pažangai[3] ir nustatant pagrindines sritis, kuriose reikia imtis tolesnių veiksmų prieš pradedant jį taikyti birželio mėn. Teikiant šią trečiąją padėties ataskaitą įvykdomas Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente nustatytas reikalavimas[4] reguliariai informuoti Europos Parlamentą ir Tarybą apie įgyvendinant Paktą padarytą pažangą.

Paktu **iš esmės pertvarkoma Europos migracijos ir prieglobsčio sistema**. Tam reikia didelių teisinių ir veiklos pokyčių, taip pat ilgalaikių politinių įsipareigojimų. Šių reformų mastą ir sudėtingumą atspindi dvejų metų pereinamasis laikotarpis – diegiama sistema, grindžiama dešimčia tarpusavyje susijusių teisėkūros procedūra priimamų aktų, kurių kiekvieną turi koordinuotai ir integruotai įgyvendinti nacionalinės institucijos, ES institucijos ir agentūros, taip pat pritaikomi nacionaliniai įstatymai, administracinės procedūros ir veiklos protokolai.

Apskritai pastaraisiais metais įgyvendinant šią didžiulę ir sudėtingą sistemą **padaryta didelė pažanga**. Visų pirma, 2026 m. gegužės mėn. daugelis valstybių narių sėkmingai pritaiko nacionalinės teisės aktus, rengiasi įdiegti ir atlikti privalomas tikrinimo ir pasienio procedūras, be kita ko, kurti nepriklausomus stebėsenos mechanizmus, taip pat siekia užtikrinti pakankamus priėmimo pajėgumus. Kelios valstybės narės taip pat imasi svarbių priemonių, kad sumažintų neišnagrinėtų prieglobsčio bylų skaičių ir vėlavimą atliekant prieglobsčio procedūras, be kita ko, didina pajėgumus ir rengia atitinkamus mokymus, taip pat baigia darbus, susijusius su teisinių konsultacijų teikimu ir jų integravimu į teisminių sistemų veiklą. Valstybės narės taip pat padarė pažangą stiprindamos savo gebėjimus užtikrinti, kad jos galėtų

[1] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum/legislative-files-nutshell_lt.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52024DC0251&qid=1776165824453.
[3] Pirmoji Pakto įgyvendinimo padėties ataskaita:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0319&qid=1776165712928; antroji ataskaita: COM(2025) 795 *final*, I priedas.
[4] 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, 84 straipsnio 3 dalis.

veiksmingai vykdyti atsakomybės perdavimą už prieglobsčio prašymą atsakingai valstybei narei ir įgyvendinti solidarumo įsipareigojimus.

Be to, imtasi svarbių priemonių siekiant toliau **praktiškai įgyvendinti, stiprinti ir papildyti Pakto sistemą**. Tarp jų – pirmasis pagal metinį migracijos valdymo ciklą patvirtintas solidarumo rezervas[5], kuris šiuo metu praktiškai įgyvendinamas kartu su ES solidarumo koordinatoriumi, šiam palengvinant valstybių narių veiksmų sąveiką ir bendradarbiavimą, kad būtų užtikrintas suderintas ir veiksmingas įgyvendinimas; priimtas įgyvendinimo reglamentas dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento[6] taikymo, siekiant paspartinti Dublino taisyklių reformą, ir užbaigtas strateginis 3 mlrd. EUR ES lėšų, skirtų Pakto įgyvendinimui ir iš Ukrainos perkeltų asmenų priėmimui remti, programavimas[7]. Be to, įsigaliojo iš dalies pakeistos taisyklės dėl saugių trečiųjų šalių ir pirmasis ES saugių kilmės šalių sąrašas, taip pat vyksta derybos dėl pasiūlymo dėl Grąžinimo reglamento[8], kad būtų greitai pasiektas susitarimas dėl likusios Pakto dalies.

Tuo pat metu **reikia toliau stengtis pašalinti likusias spragas**. Valstybių narių pasirengimas nevienodas, nes jos susiduria su skirtingais iššūkiais. Valstybės narės turi skubiai imtis visų būtinų priemonių, kad toliau įgyvendintų visas sudedamąsias dalis, daugiausia dėmesio skirdamos svarbiausiems komponentams. Visų pirma, valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų laiku užbaigtas nacionalinės teisės aktų pritaikymas, kad būtų išbandytos ir visiškai įdiegtos pagrindinės sistemos EURODAC[9] – centrinės biometrinių duomenų bazės, kuria grindžiamas Pakto veikimas, – funkcijos ir kad būtų paspartinti viešieji pirkimai bei tikrinimui ir pasienio procedūroms skirtos infrastruktūros įrengimas nustatytose vietose. Šiuo atžvilgiu valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų laiku sukurti tinkami pajėgumai tikrinimui ir pasienio procedūroms atlikti, įskaitant priemones, kuriomis siekiama veiksmingai užkirsti kelią pasislėpimui ir antriniam judėjimui, ir laipsniškai plėtoti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis asmenų, kuriems taikoma grąžinimo pasienio procedūra, readmisijos srityje. Be to, reikia paspartinti parengiamuosius veiksmus, susijusius su veiksmingo atsakomybės taisyklių taikymo užtikrinimu ir asmenų perdavimu, ir laiku įdiegti naująsias teisines apsaugos priemones ir garantijas, įskaitant pagrindinių teisių stebėsenos mechanizmą. Taip pat tęsiami darbai, susiję su praktiniu solidarumo mechanizmo įgyvendinimu.

Pakto įgyvendinimas, visapusiškas požiūris į prieglobsčio ir migracijos valdymą bei nuolatinės pastangos stiprinti diplomatiją migracijos srityje, bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis, jau **duoda gerų rezultatų**. 2025 m., palyginti su 2024 m., neteisėto sienos kirtimo atvejų skaičius prie ES išorės sienų sumažėjo 26 proc. Nustatytų asmenų, bandančių neteisėtai kirsti sieną, skaičius yra mažiausias nuo 2021 m. Visa tai pasiekti padėjo Sąjungos ir valstybių narių

[5] 2025 m. gruodžio 19 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/2642 dėl 2026 m. metinio solidarumo rezervo sukūrimo.
[6] 2025 m. spalio 2 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2025/2055, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 nuostatų dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo taikymo taisyklės ir panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1560/2003.
[7] https://home-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-provides-additional-eur-3-billion-support-migration-and-asylum-management-2025-05-12_en?prefLang=lt.
[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0101.
[9] 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1358 dėl sistemos EURODAC, skirtos biometriniams duomenims palyginti, sukūrimo.

politikos pokyčiai, didėjantis valstybių narių veiksmų derinimas ir glaudesnis bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis, per kurias driekiasi pagrindiniai migracijos maršrutai.

Remiantis šiuo įgytu pagreičiu, Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategijoje[10] nustatyti šie **ateinančių metų tikslai**: užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir sužlugdyti nusikalstamų neteisėto žmonių gabenimo tinklų verslo modelį, apsaugoti nuo karo ir persekiojimo bėgančius žmones, kartu užkertant kelią piktnaudžiavimui prieglobsčio sistema, ir skatinti specialistus atvykti į Sąjungą, siekiant didinti mūsų ekonomikos konkurencingumą. Vienas iš prioritetų ir toliau bus užtikrinti tvirtą, teisingą ir veiksmingą Paktu grindžiamą prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemą, kurią būtų galima pritaikyti prie geopolitinių pokyčių ir kuri padėtų į juos reaguoti.

Todėl Komisija **ragina visas valstybes nares dar labiau sustiprinti pastangas, dedamas siekiant laiku įgyvendinti Paktą**. Svarbu, kad tai darydamos valstybės narės bendradarbiautų su vietos ir regionų valdžios institucijomis, socialiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais ir juos įtrauktų, pasinaudodamos visais ES ir nacionaliniu lygmenimis turimais ištekliais. Komisija toliau palaiko ryšius su valstybėmis narėmis, kad būtų pašalintos likusios spragos, ir yra pasirengusi toliau teikti reikiamą paramą.

Pakto taikymo pradžia – svarbus žingsnis. Vis dėlto tai nėra proceso pabaiga. Kad pradėtų veikti naujoji Europos migracijos valdymo sistema, **nuolatines pastangas reikės toliau dėti ir po birželio mėn.**

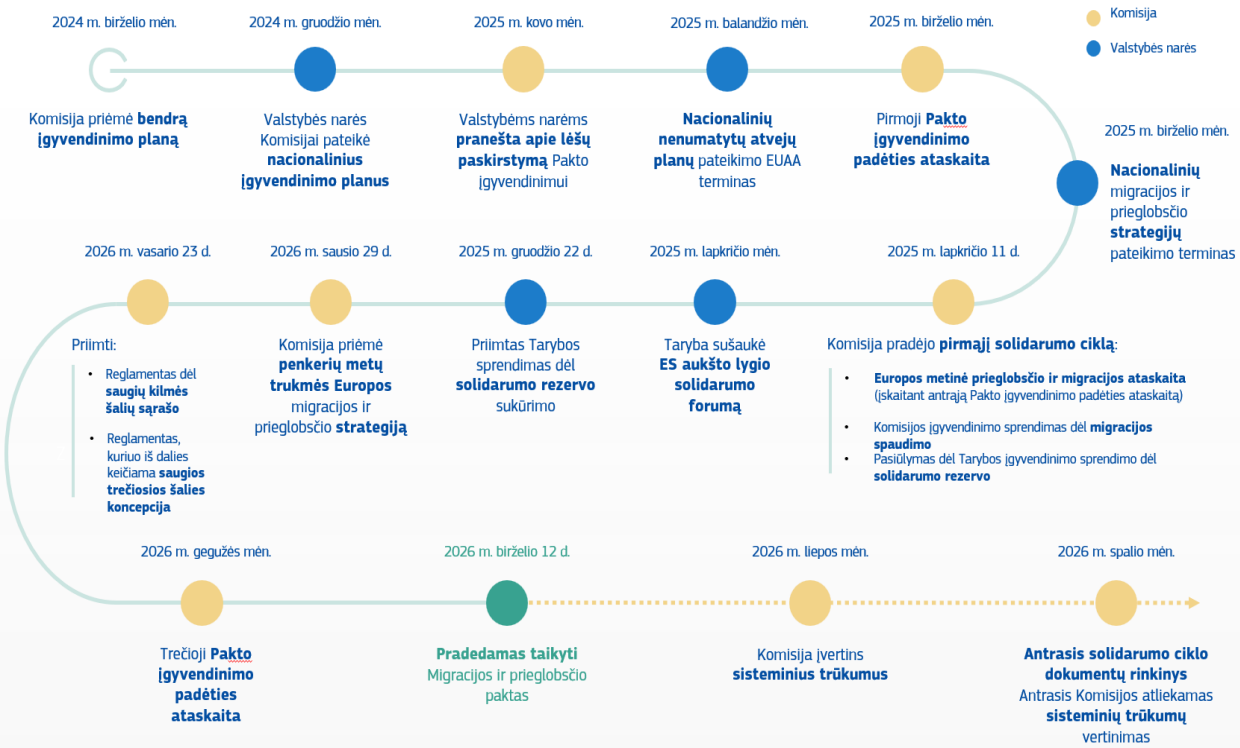

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52026DC0045.

2. SĄJUNGOS LYGMENIU PASIEKTI REZULTATAI

Be Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategijos, vasario mėn. buvo priimtos ir įsigaliojo visapusišku požiūriu grindžiamos **pagrindinės teisėkūros iniciatyvos**, skirtos Paktui užbaigti ir papildyti.

Priėmus **peržiūrėtas taisykles dėl saugių trečiųjų šalių**[11] valstybėms narėms sudaromos palankesnės sąlygos prieglobsčio prašymą laikyti nepriimtinu, kai prašytojai gali gauti veiksmingą apsaugą jiems saugioje trečiojoje šalyje, kurioje būtų nagrinėjami jų apsaugos prašymai. Tai turėtų padėti dar labiau sumažinti spaudimą nacionalinėms prieglobsčio sistemoms ir paskatas neteisėtai migruoti, kartu toliau taikant teisines apsaugos priemones ir visapusiškai gerbiant pagrindines teises. Priėmus naująjį **ES saugių kilmės šalių sąrašą**[12] skatinama laikytis vienodesnio požiūrio visose valstybėse narėse nagrinėjant prašymus, kurie greičiausiai yra nepagrįsti, sudarant sąlygas tokius prašymus nagrinėti greičiau ir veiksmingiau, taikant paspartintą arba pasienio procedūrą.

Pastaraisiais mėnesiais **Komisija toliau rėmė valstybių narių pastangas** pritaikyti nacionalines teisines sistemas. Buvo užtikrintas veiksmų koordinavimas, visų pirma pasitelkiant Imigracijos, sienų ir prieglobsčio strateginį komitetą (SCIFA) ir Komisijai su valstybėmis narėmis palaikant dvišalius dialogus. Solidarumo platforma ir toliau yra pagrindinis solidarumo rezervo įgyvendinimo forumas, kol 2026 m. birželio mėn. savo veiklą galės pradėti ES techninio lygmens solidarumo forumas. Esami kontaktiniai komitetai ir ekspertų grupės toliau svarsto teisinę sistemą ir dėl jos teikia rekomendacijas, dažnai rengdami bendrus įvairių grupių posėdžius, kad padėtų nustatyti teisėkūros priemonių tarpusavio sąveiką ir išvengti dubliavimosi.

Komisija reguliariai keičiasi informacija su **Europos Parlamentu**, visų pirma su Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetu (LIBE) ir Prieglobsčio darbo grupe Pakto įgyvendinimo / bendros Europos prieglobsčio sistemos klausimams.

Su **pilietine visuomene** bendradarbiaujama įvairiuose forumuose, įskaitant Europos migracijos forumą (2025 m. lapkričio mėn. buvo surengtas susitikimas), ir palaikant dvišalius ryšius. Bendradarbiavimas su **teisminių institucijų** tinklais apima bendrą darbą su Europos teismų tarybų tinklu (angl. ENCJ) dėl pasienio procedūros, siekiant nustatyti būdus, kaip padėti nacionalinėms teisminėms institucijoms įgyvendinti Paktu nustatytus procedūrinius pakeitimus.

ES agentūros, visų pirma Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), eu-LISA, FRONTEX, Europolas ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA), toliau glaudžiai bendradarbiauja su Komisija ir valstybėmis narėmis, siekdamos paremti reformų procesą. Kaip numatyta, jos, vadovaudamosi bendru įgyvendinimo planu, rengia reikiamus rekomendacinius dokumentus, šablonus ir mokomąją medžiagą. Agentūros taip pat valstybių narių prašymu toliau joms teikia pritaikytą pagalbą, padėdamos atremti kylančius naujus ir kintančius

[11] 2026 m. vasario 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2026/463, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348, kiek tai susiję su saugios trečiosios šalies koncepcijos taikymu.
[12] 2026 m. vasario 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2026/464, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348, kiek tai susiję su saugių kilmės šalių Sąjungos lygmens sąrašo sudarymu, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=OJ:L_202600464.

iššūkius[13]. EUAA Estijoje ir Nyderlanduose surengus bandomąsias stebėsenos pratybas siekiant pasirengti naujojo mechanizmo, skirto stebėti, kaip visose valstybėse narėse techniniu ir veiklos lygmenimis taikoma prieglobsčio *acquis*, įgyvendinimui, iki 2026 m. birželio mėn. bus užbaigta stebėsenos metodikos peržiūra ir 2026 m. antrąjį pusmetį bus stebimos pirmosios trys valstybės narės[14].

Komisija taip pat toliau teikia paramą valstybėms narėms pagal **techninės paramos priemonę**. Taikant šią priemonę aštuonioms valstybėms narėms[15] padedama įgyvendinti konkrečias reformas, išdėstytas jų nacionaliniuose įgyvendinimo planuose, bendradarbiaujant su Tarptautiniu migracijos politikos vystymo centru (ICMPD) ir Tarptautine migracijos organizacija (TMO). Kai kurios iš šių valstybių narių, pasitelkdamos praktikos bendruomenę, taip pat dalyvauja tarpusavio mokymosi veikloje, kuri apima, pavyzdžiui, teminius praktinius seminarus ir keitimąsi praktine informacija[16]. Tokia veikla parengta padedant ICMPD, o siekiant stiprinti jos poveikį, ją vykdant *ad hoc* dalyvauja kai kurios ES agentūros.

3. SUDEDAMŲJŲ DALIŲ ĮGYVENDINIMAS. NAUJAUSIA INFORMACIJA APIE PADARYTĄ PAŽANGĄ

Remiantis darbu Komisijos kontaktiniuose komitetuose, kurie toliau rengia gaires ir padeda atsakyti į visus kylančius klausimus, **šiuo metu rengiami** reikiami **nacionalinės teisės aktai**. Bent 11-oje valstybių narių teisės aktų projektus nagrinėja parlamentai[17], o dauguma kitų valstybių narių baigia rengti būtinus pasiūlymus[18]. Penkios valstybės narės jau yra priėmusios daugumą atitinkamų nacionalinės teisės aktų[19].

Remiantis nacionaliniuose įgyvendinimo planuose nustatytais poreikiais, užbaigtas **strateginis 3 mlrd. EUR** skirtų Paktui įgyvendinti, **programavimas**, lėšas paskirstant 26 valstybėms narėms[20]. Šis procesas suteikė galimybę įvertinti iššūkius, su kuriais susiduria valstybės narės, o tai padėjo kuo labiau padidinti ES lėšų pridėtinę vertę, papildant esamą ES finansavimą pagal nacionalines programas ir iš nacionalinių biudžetų skiriamas lėšas. Iki 2026 m. balandžio mėn.

[13] Išsamesnė informacija apie agentūrų teikiamą paramą pateikiama atitinkamuose skyriuose. Be to, EUAA pagal bendrus veiklos planus šiuo metu teikia paramą 12 valstybių narių, FRONTEX su valstybėmis narėmis ir kaimyninėmis šalimis vykdo 36 bendras operacijas, o eu-LISA vadovauja atliekamai sistemos EURODAC pertvarkai.
[14] Slovakija, Malta ir Bulgarija.
[15] Belgijai, Čekijai, Estijai, Airijai, Graikijai, Italijai, Rumunijai ir Slovakijai.
[16] Valstybės narės, siekdamos spręsti bendrus uždavinius ir skatinti metodų derinimą, dalijasi priemonėmis, šablonais, darbo eigos metodikomis ir patirtimi. Temos apima tokias sritis kaip Tikrinimo reglamentas, pažeidžiamumo vertinimų atlikimas ir teisinės konsultacijos.
[17] Airijoje, Austrijoje, Danijoje, Estijoje, Italijoje, Kroatijoje, Liuksemburge, Nyderlanduose, Prancūzijoje, Rumunijoje ir Suomijoje.
[18] Belgija, Ispanija, Latvija, Lietuva ir Švedija šiuo metu baigia rengti arba yra parengusios priemonių projektus. Nors Danijai Prieglobsčio procedūros reglamentas nėra privalomas, jos naujoje teisinėje sistemoje bus numatyta galimybė prireikus taikyti prieglobsčio pasienio procedūrą.
[19] Airija, Čekija, Kipras, Slovakija ir Vokietija.
[20] Vengrija jai skirtų su Paktu susijusių asignavimų dar neprašė.

buvo priimta dauguma susijusių programų pakeitimų[21], o likę pakeitimai šiuo metu svarstomi[22].

Bendros pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Labai svarbu, kad valstybės narės **užbaigtų būtinus teisinius pakeitimus**, o tos valstybės narės, kurios dar rengia reikiamas teisės aktų sistemas, – kuo skubiau darytų pažangą šioje srityje.

Komisija stebės, kaip **naudojami** Paktui skirti **ES ištekliai**, be kita ko, rengdama Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) ir Sienų valdymo ir vizų priemonės (SVVP) veiklos rezultatų apžvalgos susitikimus. 2026 m. antrąjį pusmetį Komisija ir valstybės narės peržiūrės bendrus programų veiklos rezultatus, remdamosi finansiniais duomenimis apie lėšų panaudojimą ir veiklos duomenimis apie pažangą, padarytą siekiant sutartų tikslų. Dalis PMIF teminės priemonės 2026–2027 m. biudžeto lėšų gali būti sutelkta ir panaudota tolesnei paramai valstybėms narėms teikti, remiantis poreikiais, nustatytais nuolat keičiantis informacija apie Pakto įgyvendinimą, kartu atsižvelgiant į kitus prioritetus. ES ištekliai turėtų būti naudojami siekiant spręsti problemas, kurių kyla įgyvendinant Paktą itin svarbiose srityse arba kurių sprendimui dėl jų galimo poveikio pasirengimui konkrečioje valstybėje narėje turi būti teikiama pirmenybė.

3.1. 1 SUDEDAMOJI DALIS. SISTEMA EURODAC

Įgyvendinant Paktą svarbų vaidmenį atlieka gerai veikianti sistema EURODAC. **Valstybės narės turi toliau glaudžiai bendradarbiauti su Komisija ir eu-LISA**, kad galėtų koordinuoti atnaujintos sistemos diegimo darbus, taip pat prireikus prašyti rekomendacijų ir nedelsiant jas gauti.

2026 m. balandžio mėn. viduryje 11 valstybių narių pranešė esančios visiškai pasirengusios iki birželio mėn. pradėti dirbti su naująja sistema EURODAC[23]. 16 valstybių narių pranešė, kad vis dar susiduria su įvairiais sunkumais, tačiau tikisi, kad galės laiku išspręsti likusias problemas[24]. Tarp pagrindinių sunkumų, su kuriais susiduria valstybės narės, – vėlavimas vykdant nacionalinius viešuosius pirkimus, o 11 valstybių narių pareiškė, kad naudosis eu-LISA sukurtu centralizuotu sprendimu[25].

Toliau sėkmingai vykdomas naujosios sistemos testavimas, kuriame dalyvauja valstybės narės ir eu-LISA. Kaip ir tikėtasi, iš testavimo rezultatų matyti sritys, kuriose nacionaliniu lygmeniu reikia pakeisti technines konfigūracijas. Šioms spragoms pašalinti reikės suderintų pastangų

[21] Austrijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Estijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Kroatijoje, Latvijoje (PMIF), Lietuvoje, Maltoje, Nyderlanduose, Portugalijoje, Prancūzijoje (SVVP), Rumunijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Suomijoje, Švedijoje ir Vokietijoje.
[22] Kipre, Belgijoje, Liuksemburge, Latvijoje (SVVP), Lenkijoje, Danijoje (SVVP) ir Prancūzijoje (PMIF). Asocijuotosios Šengeno šalys dalyvauja specialiame strateginiame dialoge Pakto klausimais, kad iki 2026 m. birželio 12 d. pateiktų iš dalies pakeistas programas.
[23] Belgija, Bulgarija, Čekija, Graikija, Ispanija, Kipras, Kroatija, Malta, Rumunija, Slovėnija ir Švedija.
[24] Airija, Austrija, Danija, Estija, Italija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Slovakija, Suomija, Vengrija ir Vokietija.
[25] Centralizuotas sprendimas, kuriuo naudodamosi valstybės narės gali atlikti sistemos EURODAC operacijas per žiniatinklio naudotojo sąsają, yra alternatyvi galimybė valstybėms narėms, kurios susiduria su sunkumais diegdamos sistemą nacionaliniu lygmeniu.

nacionaliniu lygmeniu, padedant eu-LISA. Siekdama padėti įveikti šiuos sunkumus, eu-LISA reguliariai teikia atsakymus į raštu pateiktus klausimus, taip pat rengiami susitikimai su Komisija ir kitais suinteresuotaisiais subjektais.

Valstybės narės įsipareigojo laikytis tam tikrų sistemos diegimo atitikties techniniams reikalavimams ir veiklos procesų testavimo etapų. Kovo 18 d. įvykusiame 62-ajame eu-LISA valdančiosios tarybos posėdyje buvo pripažinta, kad daugelis valstybių narių apskritai padarė didelę pažangą, ir patvirtinta, kad sistema turėtų pradėti veikti 2026 m. birželio mėn. Kita vertus, kai kurios valstybės narės dar turi dėti daugiau pastangų, nes nepasiekė balandžio 15 d. nustatyto testavimo etapo. Balandžio 24 d. atitikties testavimą buvo atlikusios 19 valstybių narių[26]. Likusios valstybės narės turės greitai užbaigti šį testavimą. Tos valstybės narės, kurios pasirinko mišrų sistemos naudojimo metodą[27], turėtų pasinaudoti alternatyvia galimybe, jeigu užsitęstų problemos, susijusios su sistemos diegimu nacionaliniu lygmeniu. Kalbant apie veiklos procesų testavimą, valstybės narės turi kuo greičiau pateikti pakankamus visų ypatingos svarbos veiklos procesų testavimo rezultatus; devynios valstybės narės, kurios dar nepradėjo šio proceso, turi skubiai tai padaryti[28].

Komisija priėmė įgyvendinimo aktą dėl tarpsisteminių statistinių duomenų[29], taip pat visus reikiamus ne teisėkūros procedūra priimtų aktų pakeitimus, skirtus ES informacinių sistemų sąveikumo sistemos veikimui užtikrinti, išskyrus vieną pakeitimą[30]. Tai taip pat suteiks galimybę sistemos EURODAC duomenis naudoti Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemoje (ETIAS), kai ši pradės veikti iki 2026 m. pabaigos.

eu-LISA toliau vykdo jai pavestas užduotis laikydamasi griežto grafiko. Dėl šios agentūros atliekamo darbo EURODAC centrinėje sistemoje jau galima atlikti visas reikiamas funkcijas[31]. eu-LISA taip pat sėkmingai integruoja sistemą EURODAC į sąveikumo sistemą, šią sistemą susiedama su bendra tapatybės duomenų saugykla, Europos paieškos portalu ir bendra biometrinių duomenų atitikties nustatymo paslauga.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

[26] Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Estija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Nyderlandai, Portugalija, Slovėnija, Suomija ir Švedija.

[27] Valstybės narės EURODAC reglamentą gali įgyvendinti pritaikydamos nacionalines sistemas pagal sistemos EURODAC sąsajos kontrolės dokumentą, kad būtų galima užtikrinti automatizuotą nacionalinių sistemų ir EURODAC centrinės sistemos sąveiką, arba naudodamosi eu-LISA sukurta žiniatinklio naudotojo sąsaja, suteikiančia galimybę galutiniams naudotojams atlikti operacijas per pačią sąsają, taip sumažinant poreikį sistemą įdiegti nacionaliniu lygmeniu. Mišrus sistemos naudojimo modelis reiškia, kad sudėtingiausios operacijos (pvz., naujų duomenų rinkinių perdavimas) atliekamos naudojantis sistemų tarpusavio sąveika, o mažiau sudėtingos – žiniatinklio naudotojo sąsaja.

[28] Danija, Kroatija, Latvija, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Slovakija ir Vengrija.

[29] 2026 m. kovo 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2026/533, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1358 12 straipsnio 3 dalį nustatomos to reglamento taikymo taisyklės, susijusios su mėnesinių tarpsisteminių statistinių duomenų, kuriems naudojami sistemos Eurodac, Vizų informacinės sistemos, Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos ir atvykimo ir išvykimo sistemos duomenys, turiniu.

[30] Dėl diskusijų, susijusių su nauju peržiūrėtos Vizų informacinės sistemos (VIS) įdiegimo terminu, atidėtas teisės akto, kuriuo užtikrinamas VIS ir sistemos EURODAC duomenų sąveikumas, priėmimas.

[31] Atsižvelgdamos į sudėtingą darbų vykdymo tvarkaraštį, Komisija ir eu-LISA susitarė dėl funkcijų, kurios turi būti įdiegtos birželio mėn. Kitos funkcijos pradės veikti iki metų pabaigos.

Ateinančiais mėnesiais daugiausia dėmesio turi būti skiriama sistemos EURODAC testavimui ir darbuotojų mokymui. eu-LISA surengė keletą specialių praktinių seminarų, skirtų testavimui ir žiniatinklio naudotojo sąsajos funkcijoms. Europolas ir valstybių narių institucijos, turinčios teisę naudotis sistema EURODAC, turėtų skirti lėšų tinkamam mokymui ir atitinkamai išbandyti savo veiklos procedūras. Siekiant užtikrinti sėkmingą veiklos pradžią, labai svarbu laiku įsigyti IT sprendimus ir susijusią aparatinę įrangą (pvz., sistemos EURODAC įrenginius)[32].

Valstybės narės, kurios pasirinko mišrų sistemos naudojimo metodą, tačiau kurioms kyla vėlavimo rizika, turi užtikrinti operacinę parengtį, grindžiamą centralizuotu sprendimu, ir atlikti atitinkamus testavimus.

3.2. 2 SUDEDAMOJI DALIS. NAUJA MIGRACIJOS PRIE SĄJUNGOS IŠORĖS SIENŲ VALDYMO SISTEMA

Nuo paskutinio informacijos atnaujinimo valstybių narių, kurios jau turi arba netrukus turės tiek priėmimo infrastruktūrą, tiek žmogiškuosius išteklius, kad galėtų užtikrinti **tinkamus pajėgumus pasienio procedūroms atlikti**, skaičius **padidėjo** iki 15 valstybių narių[33]; likusios 11 valstybių narių[34] turi skubiai dėti daugiau pastangų, kad sukurtų tinkamus pajėgumus ir pasiektų reikiamą jų lygį. Kai kurios valstybės narės buvo priverstos taikyti laikinus (pereinamojo laikotarpio) sprendimus, kol bus pastatyti nauji infrastruktūros objektai, pavyzdžiui, daugiafunkciai centrai[35]. Esami objektai atnaujinami, kad atitiktų Paktu nustatytus standartus, o kai kuriose valstybėse narėse imamasi priemonių siekiant užkirsti kelią pasislėpimui[36]. Apie vietas, kuriose valstybės narės vykdo pasienio procedūras, Komisijai turėjo būti pranešta iki 2026 m. balandžio mėn. vidurio; iki gegužės 4 d. apie tokias vietas Komisijai pranešė 17 valstybių narių[37]. Siekdamos pasirengti naujiesiems pasienio procedūros terminams, kai kurios valstybės narės nustatė teismams taikytinus terminus ir (arba) stengiasi didinti teismų pajėgumus, kad būtų išvengta neišnagrinėtų apeliacinių skundų susikaupimo. Tarp taikomų priemonių – personalo išteklių didinimas ir techninės infrastruktūros, įskaitant nuotoliniams pokalbiams organizuoti skirtą infrastruktūrą, įrengimas[38]. Kitos parengiamosios

[32] Valstybės narės, kuriose šiuo metu vykdomi su sistema EURODAC susiję viešieji pirkimai ir kurios iš esmės laikosi nustatyto grafiko, yra Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Danija, Ispanija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lietuva, Malta, Slovėnija ir Vokietija. Prancūzija ir Slovakija šį procesą užbaigė.
[33] Airija, Austrija, Belgija, Čekija, Kipras, Kroatija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Slovakija, Suomija ir Švedija.
[34] Bulgarija, Estija, Graikija, Italija, Latvija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija, Vengrija ir Vokietija.
[35] Pvz., Estija, Latvija ir kitos šalys.
[36] Pvz., Austrijoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Ispanijoje ir Italijoje.
[37] Belgija, Bulgarija, Estija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lietuva, Malta, Nyderlandai, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Suomija, Švedija ir Vokietija.
[38] Kroatija ir Nyderlandai priėmė naujus teisės aktus, kuriais nustatomi teisminėms institucijoms taikytini terminai. Belgija ir Kroatija investuoja į pajėgumus, pavyzdžiui, naujus darbuotojus ir (arba) techninę infrastruktūrą. Italijoje šiuo metu įdarbinami papildomi prieglobsčio komisijų ir teismų darbuotojai. Prancūzija stiprina apeliacinių teismų, peržiūrinčių sprendimus grąžinti, pajėgumus. Kipre šiuo metu stiprinamas Tarptautinės apsaugos administracinis teismas, į jį paskiriant keturis teisėjus.

priemonės yra, be kita ko, standartinių veiklos procedūrų ir gairių rengimas arba atnaujinimas, procedūrų skaitmenizavimas ir bendrų bylų valdymo sistemų kūrimas[39].

Komisija, remdamasi diskusijomis su nacionaliniais ekspertais, sienos apsaugos pareigūnais, prieglobsčio pareigūnais ir grąžinimo bylas nagrinėjančiais darbuotojais, šiuo metu atnaujina rekomendacinio dokumento dėl prieglobsčio ir grąžinimo pasienio procedūrų projektą. Naujajame EUAA prieglobsčio pasienio procedūros praktiniame vadove, kurį EUAA valdančioji taryba priėmė 2026 m. kovo mėn.[40], išdėstyti pagrindiniai praktiniai veiksmingos pasienio procedūros aspektai.

Dauguma valstybių narių daro pažangą diegdamos ir rengdamosi atlikti privalomo **tikrinimo** procedūras[41]. Maždaug du trečdaliai valstybių narių iki birželio 12 d. termino pranešė apie kompetentingas tikrinimo institucijas[42]. Daugelis jų jau moko darbuotojus arba baigia rengti mokymo planus, dauguma naudodamosi EUAA ir FRONTEX, taip pat TMO parama arba jų medžiaga[43]. Padedant FRONTEX, EUAA ir Europolui, Lampedūzos saloje ir Sicilijoje, taip pat Lisabonos oro uoste ir prie sausumos sienos Rumunijoje buvo surengtos bandomosios tikrinimo pratybos. Komisija, atsižvelgdama į būsimą praktinio sienos apsaugos pareigūnų vadovo atnaujinimą, toliau rengia Tikrinimo reglamento įgyvendinimo gaires. 2025 m. rugsėjo mėn. pabaigoje naudotojams buvo pateikti EUAA ir FRONTEX parengti tikrinimo mokymo moduliai. Abi agentūros suderino savo mokymo turinį, kad būtų užtikrintas suderintas įgyvendinimas. FRONTEX parengė prie nacionalinių aplinkybių pritaikomą sienos apsaugos pareigūnams skirtą mokymo programą. EUAA sukūrė mokymo modulį „Įvadas į tikrinimą atsižvelgiant į galimą tarptautinės apsaugos poreikį“, kuriuo galima naudotis nuo 2026 m. kovo mėn.[44] FRONTEX ir EUAA parengtu tikrinimo priemonių rinkiniu[45], kurį sudaro šablonai, rekomendacinė medžiaga ir praktiniai ištekliai, papildomos Komisijos gairės. Atsižvelgiant į patirtį, įgytą atliekant eksploatacinius bandymus Italijoje ir Rumunijoje, užbaigta rengti ir valstybėms narėms naudoti išplatinta galutinė tikrinimo priemonių rinkinio medžiagos versija, įskaitant gydytojams skirtą praktinį kontrolinį sąrašą.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Valstybės narės turi nedelsdamos imtis veiksmų, kad užtikrintų visapusišką tikrinimo ir pasienio procedūrų veikimą. Tai visų pirma pasakytina apie kai kurias valstybes nares[46], kurios

[39] Valstybės narės, kurios atnaujino gaires ir veiklos procedūras, yra Austrija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Kroatija, Lietuva, Malta ir Prancūzija. Valstybės narės, kurios ėmėsi priemonių procedūroms skaitmenizuoti arba bendroms bylų valdymo sistemoms kurti, yra Austrija, Belgija, Čekija, Estija, Ispanija, Italija, Kroatija, Lietuva, Malta, Prancūzija, Slovėnija ir Švedija.

[40] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-asylum-border-procedure.

[41] Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Estija, Graikija, Ispanija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lietuva, Malta, Nyderlandai, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija ir Švedija sėkmingai rengiasi atlikti tikrinimus; Italija yra pasirengusi tikrinti jūra atvykstančius asmenis.

[42] Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Islandija, Ispanija, Kroatija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Norvegija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija ir Šveicarija.

[43] Be kita ko, Austrija, Belgija, Prancūzija, Vokietija, Ispanija, Suomija, Italija, Slovakija ir Čekija. Bulgarijoje visi mokymai jau užbaigti.

[44] Daugiau informacijos apie šį modulį galima rasti spustelėjus šią nuorodą: https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue/introduction-screening-context-international-protection#section14332-1.

[45] Parengė FRONTEX, EUAA ir Komisija, padedamos Europolo ir valstybių narių ekspertų.

[46] Vengriją, Bulgariją, Vokietiją, Graikiją, Latviją, Italiją, Ispaniją ir Lenkiją.

turi užtikrinti **tinkamus pajėgumus**. Nors kai kurios valstybės narės taiko laikinus sprendimus, kol bus įrengta nauja planuojama infrastruktūra, svarbu, kad šie sprendimai atitiktų naujojoje Priėmimo sąlygų direktyvoje nustatytus standartus ir kad jiems įgyvendinti būtų skiriama pakankamai darbuotojų. Valstybės narės, dar nepranešusios Komisijai apie vietas, kuriose ketinama atlikti pasienio procedūras, turi kuo greičiau tai padaryti[47].

Siekdamos valdyti procesą prie išorės sienų, valstybės narės turi užtikrinti, kad asmenys, kuriems taikoma pasienio procedūra, nepatektų į valstybių narių teritoriją, o liktų tam skirtose zonose. Atliekant bandomąjį tikrinimą paaiškėjo, kad sunku užkirsti kelią pasislėpimui, todėl susiklosto padėtis, kai asmenų neįmanoma veiksmingai nukreipti į atitinkamą tolesnės procedūros etapą. Remdamosi šia patirtimi, valstybės narės pirmiausia turi **nustatyti veiksmingas priemones, kuriomis būtų užkertamas kelias pasislėpimui ir antriniam judėjimui**. Valstybės narės turi pasinaudoti laikotarpiu, kai teisėsaugos institucijos pirmą kartą sulaiko asmenis, kad atliktų patikrinimus, visų pirma tapatybės ir saugumo patikrinimus, ir užregistruotų asmenis sistemoje EURODAC. Pagal Pakto teisines priemones valstybės narės, siekdamos veiksmingai užkirsti kelią pasislėpimui, taip pat gali taikyti skirtingo lygio judėjimo apribojimus, sulaikymo ir sulaikymui alternatyvias priemones, užtikrindamos proporcingumą ir pagarbą pagrindinėms teisėms, be kita ko, prireikus atlikdamos peržiūrą. Be to, kad pasienio procedūros būtų veiksmingos, trečiosios šalys turės atlikti savo vaidmenį ir laikytis tarptautinių įsipareigojimų priimti atgal savo piliečius. Vykdydama savo diplomatijos migracijos srityje politiką, ES stiprina bendradarbiavimą su atitinkamomis trečiosiomis šalimis. Valstybės narės turi stiprinti bendradarbiavimą readmisijos srityje, kad neteisėti migrantai būtų veiksmingai grąžinami iki grąžinimo pasienio procedūros termino pabaigos.

Tikrinimas ir pasienio procedūros priklauso nuo veiksmingo įvairių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo. Vykdant tolesnius parengiamuosius darbus daug dėmesio turi būti skiriama sąlygų šiam bendradarbiavimui sudarymui, be kita ko, naudojantis elektroninėmis formomis ir nacionalinėmis bylų valdymo sistemomis, kad būtų išvengta kliūčių ar procedūrinių spragų[48]. Kai kuriose valstybėse narėse dar nėra galutinės patvirtintos sveikatos patikrinimų tvarkos[49]. Svarbu, kad tikrinimo etapu būtų laiku pateikiama informacija, kad valstybės narės prireikus galėtų taikyti taisykles dėl pareigų nevykdymo. Turėtų būti patikrinami visi atvykstantys asmenys, net jeigu jų atvyksta daug; todėl protokolai ir gairės turi būti trumpi ir sutelkti į pagrindinius aspektus, kad būtų galima greitai atlikti procedūras ir išvengti atvejų, kai patikrinami tik kai kurie atvykę asmenys. Tai, kiek įmanoma, turėtų būti daroma teisėsaugos institucijoms pirmą kartą sulaikius asmenis, kad būtų veiksmingai užkirstas kelias pasislėpimui, išvengiant būtinybės priimti atskirus sprendimus dėl sulaikymo ar judėjimo laisvės apribojimo.

Komisija, siekdama išspręsti likusias problemas, palaiko glaudžius ryšius su visomis valstybėmis narėmis. Be to, padedama EUAA ir FRONTEX, Komisija su didžiausią poveikį patiriančiomis valstybėmis narėmis[50] rengia praktinius seminarus. Šie praktiniai seminarai yra

[47] Austrija, Čekija, Graikija, Lenkija, Liuksemburgas, Portugalija, Slovėnija ir Vengrija.
[48] Tarp susijusių sunkumų – IT infrastruktūros užtikrinimas ir formų parengimas, nelydimų nepilnamečių priežiūra, klausimai, susiję su dar nepaskirtomis vietomis, kuriose turėtų būti atliekamos procedūros.
[49] Be kita ko, Estijoje, Ispanijoje, Slovėnijoje ir Vokietijoje.
[50] Su Bulgarija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipru ir Kroatija.

pritaikyti prie konkrečių nacionalinių kiekvienos valstybės narės sąlygų, atsižvelgiant į jų geografinę ir migracijos padėtį, skirtingas priėmimo sistemas ir platesnio masto nacionalines institucines aplinkybes. Jų tikslas – suburiant visas nacionalines institucijas ir pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, dalyvaujančius įgyvendinant Paktą, įskaitant teismines institucijas, padėti sukurti sklandų procesą, pradedant tikrinimu ir prieglobsčio pasienio procedūra ir baigiant grąžinimo pasienio procedūra, ir aptarti visus būtinus techninius ir su veikla susijusius aspektus, kuriuos reikia įdiegti ir įgyvendinti. Siekdama supaprastinti veiksmų koordinavimą, Komisija paprašė valstybių narių iki 2026 m. birželio mėn. paskirti už tikrinimą atsakingus nacionalinius kontaktinius centrus ir nacionalines tikrinimo institucijas.

Nuo gegužės mėn. pabaigos Eurostatas savo interneto svetainėje skelbs šalių, kurių piliečių tarptautinės apsaugos prašymų patenkinimo rodiklis yra žemas (20 proc. ar mažiau), sąrašą. Nedidelis patenkintų tarptautinės apsaugos prašymų skaičius yra vienas iš pagrindų pradėti privalomą pasienio procedūrą. Valstybių narių kompetentingos institucijos turės reguliariai susipažinti su šiuo sąrašu, kad sprendžiančiosioms institucijoms ir atitinkamiems prašytojams būtų užtikrintas aiškumas, skatinant bendrą naudojimąsi tokiu sąrašu visoje Sąjungoje. Tokiais atvejais ES delegacijos atitinkamose šalyse taip pat laiku teiks informaciją vietoje.

3.3. 3 SUDEDAMOJI DALIS. PRIĖMIMO PERSVARSTYMAS

Dauguma valstybių narių šiuo metu vykdo dalines savo priėmimo sistemų reformas, siekdamos jas pritaikyti prie naujųjų taisyklių, o kelios valstybės narės įgyvendina platesnio masto sisteminę reformą[51]. Kai kurios valstybės narės nurodo, kad turi pakankamai priėmimo pajėgumų[52], daugelis valstybių narių stato naujus arba atnaujina ar pertvarko esamus centrus[53]. Keliose valstybėse narėse šiuo metu steigiami nauji daugiafunkciai centrai[54]; siekiant šio tikslo tebėra naudingi EUAA ir Komisijos parengti modeliai ir planai[55].

Įvairios valstybės narės tęsia darbą siekdamos nustatyti skirtingoms prašytojų grupėms taikytiną skirtingą priėmimo tvarką. Tokia skirtinga tvarka gali būti naudinga siekiant patenkinti pažeidžiamų asmenų[56] ar šeimų poreikius ir užtikrinti specialias patalpas asmenims, kol jie bus perduoti kitoms jurisdikcijoms[57].

Tarp pagrindinių beveik visų valstybių narių darbo krypčių ir toliau yra esamų bylų valdymo sistemų skaitmeninės integracijos ir sujungiamumo stiprinimas, duomenų perdavimo gerinimas ir palankesnių sąlygų atitinkamoms institucijoms susipažinti su informacija

[51] Portugalija, Airija ir Švedija. Švedijoje nuo privataus apgyvendinimo pereinama prie apgyvendinimo kolektyviniuose centruose.
[52] Pvz., Čekija, Lietuva, Prancūzija, Suomija, Ispanija, Malta, Slovakija ir Graikija (žemyninėje dalyje).
[53] Pvz., Austrija, Čekija, Estija, Italija, Kroatija ir Malta. Manoma, kad vėlavimo nepavyks išvengti Bulgarijoje, Kipre, Latvijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje ir Portugalijoje.
[54] Pvz., Austrijoje, Estijoje, Kipre, Kroatijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Liuksemburge, Portugalijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje.
[55] EUAA naudojasi šiais planais teikdama paramą Rumunijai.
[56] Pvz., Italijoje, Kipre, Maltoje, Slovėnijoje ir Švedijoje.
[57] Pvz., Belgijoje, Kipre, Nyderlanduose, Slovėnijoje, Švedijoje ir Vokietijoje.

sudarymas, nors šiose srityse jų padėtis ir pradinės pozicijos yra nevienodos[58]. Tikėtina, kad daugelis valstybių narių bylų valdymo sistemų integravimo projektus toliau įgyvendins ir po 2026 m. birželio mėn.

Toliau vyksta darbas Priėmimo kontaktiniame komitete, daugiausia dėmesio skiriant 2024 m. Priėmimo sąlygų direktyvos perkėlimui į nacionalinę teisę ir perėjimui nuo šiuo metu taikomos prie nauja redakcija išdėstytos direktyvos. Tai apima ir nuostatas dėl judėjimo laisvės apribojimų, sulaikymo ir sulaikymui alternatyvių priemonių naudojimo, kurias ketinama išsamiai paaiškinti specialiame rekomendaciniame dokumente. Artėjant Priėmimo sąlygų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminui (birželio mėn.), viena valstybė narė jau pranešė apie visišką jos perkėlimą į nacionalinę teisę[59]. Remdamasi savo Priėmimo tinklo darbu, EUAA 2025 m. gruodžio mėn. paskelbė Priėmimo centro valdymo praktinį vadovą[60]. Jame aptariami pagrindiniai priėmimo centrų valdymo ir jose vykdomos veiklos organizavimo aspektai, itin daug dėmesio skiriant pradiniam priėmimo etapui ir sąsajai su procedūriniais klausimais. Jame taip pat atkreipiamas dėmesys į galimybių naudotis ankstyvosios integracijos priemonėmis priėmimo etapu svarbą užtikrinant sėkmingą vėlesnę įtrauktį į priimančiąją visuomenę. Tai apima Priėmimo sąlygų direktyvoje numatytus aspektus: galimybes dalyvauti kalbų mokymosi, pilietinio ugdymo ir profesinio mokymo kursuose, patekti į darbo rinką, taip pat pasinaudoti kvalifikacijų pripažinimo procedūromis. 2026 m. kovo mėn. EUAA priėmė atnaujintas gaires „Priėmimo srities veiklos standartai ir rodikliai, įskaitant su pažeidžiamumu susijusius aspektus“[61]. Jose daugiausia dėmesio skiriama vaikams ir pažeidžiamumui.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Valstybės narės turi šalinti spragas, dėl kurių gali būti vėluojama atlikti procedūras, prireikus kurti naujus pajėgumus arba centruose užtikrinti tinkamas kokybės sąlygas, atsižvelgiant į konkrečius poreikius ir pažeidžiamumą, visų pirma vaikų, įskaitant nelydimus nepilnamečius. Prireikus turi būti taikomos tarpinės priemonės, kad būtų užtikrinami pakankami pajėgumai. Ypač svarbu dėti pastangas tose valstybėse narėse, kurios neturi aiškių planų, kaip užtikrinti tinkamus priėmimo pajėgumus, arba pajėgumus neseniai sumažino[62]. Visų pirma tokiais atvejais atitinkamos valstybės narės turi užtikrinti, kad visos tokios priemonės atitiktų bendrą poreikį turėti gerai parengtas prieglobsčio ir priėmimo sistemas.

[58] Belgijoje, Bulgarijoje, Kroatijoje, Lietuvoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Maltoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Ispanijoje ir kitose šalyse toliau kuriamos su priėmimu susijusios IT sistemos. Nors Suomija jau yra įdiegusi pažangią sistemą, trūkstant IT ekspertų reikia nustatyti užduočių prioritetus. Slovėnija iki 2026 m. birželio mėn. neužbaigs visų vykdomų darbų. Kitos šalys, pavyzdžiui, Ispanija, padarė nemažą pažangą. Estija IT sistemas integruos po birželio mėn. pagal kitą projektą, tačiau pasirūpins, kad iki birželio mėn. būtų užtikrintas visas būtinas tarpusavio sujungiamumas.

[59] Čekija.

[60] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-management-reception-centre-arrival.

[61] Šiomis gairėmis atnaujinami ir konsoliduojami šie dokumentai: „Priėmimo sąlygų gairės. Veiklos standartai ir rodikliai“ (2016 m.), „Nelydimų vaikų priėmimo sąlygų gairės. Veiklos standartai ir rodikliai“ (2018 m.); https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-reception-operational-standards-and-indicators; https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-vulnerability-operational-standards-and-indicators.

[62] Kipre, Belgijoje, Nyderlanduose ir Graikijoje tebėra su priėmimu susijusių problemų, ypač kalbant apie nelydimus nepilnamečius. Ispanija, atsižvelgdama į sumažėjusį atvykstančių asmenų skaičių, mažina pajėgumus. Prancūzija 2025 m. pertvarkė savo priėmimo sistemą: sumažino pajėgumus teikti paramą natūra ir skiria finansines išmokas prašytojams, kuriems nesuteikiamas būstas natūra (valstybės narės gali sudaryti materialines priėmimo sąlygas natūra arba skirdamos grynųjų pinigų / išduodamos kuponus).

EUAA vykdo informavimo veiklą, siekdama skatinti naudotis priemonėmis, gairėmis ir mokymais, ir toliau rengs valstybėms narėms skirtus teminius praktinius seminarus bei keitimosi informacija programas. Komisijos prašymu EUAA parengs gaires dėl priėmimo modelių.

Dauguma valstybių narių dar turi perkelti Priėmimo sąlygų direktyvą į nacionalinę teisę ir iki birželio 12 d. pateikti Komisijai atitinkamus tekstus kartu su aiškinamaisiais dokumentais. Komisija ragina visas valstybes nares nustatyti atsakingas institucijas ir kuo greičiau perduoti šią informaciją, kad būtų galima lengviau keistis informacija apie įgyvendinimą.

Vertinant priėmimo padėtį labai svarbų vaidmenį atlieka tikslūs ir išsamūs priėmimo duomenys. Valstybės narės turi pateikti informaciją apie pagrindinius priėmimo rodiklius, kurie bus įtraukti į kitą Europos metinę prieglobsčio ir migracijos ataskaitą. Nuo 2027 m. valstybės narės EUAA teiks duomenis apie visus priėmimo rodiklius. Valstybės narės turės toliau tobulinti ataskaitų teikimą ir didinti duomenų detalumą, kad būtų užtikrinami palyginami ir išsamūs statistiniai duomenys.

3.4. 4 SUDEDAMOJI DALIS. SĄŽININGOS, VEIKSMINGOS IR SUDERINTOS PRIEGLOBSČIO PROCEDŪROS

Priėmus naująjį ES saugių kilmės šalių sąrašą valstybėms narėms suteikiama galimybė anksčiau įgyvendinti kai kurias reglamento nuostatas, visų pirma taikyti 20 proc. (arba mažesnį) prašymų patenkinimo rodiklį siekiant pradėti paspartintą procedūrą, taip pat nustatyti saugias kilmės šalis ir saugias trečiąsias šalis, numatant išimtis konkrečioms valstybės narės teritorijos dalims arba aiškiai identifikuojamoms asmenų kategorijoms.

Įvairios valstybės narės imasi priemonių, siekdamos spręsti susikaupusių neišnagrinėtų bylų problemą ir gerinti bylų valdymą. Jos, be kita ko, sudaro specialias grupes, įdarbina papildomus darbuotojus ir pertvarko procesus, pasitelkdamos skaitmenizaciją ir integruotas bylų valdymo sistemas, taip pat derina įvairių suinteresuotųjų subjektų darbo srautus ir procedūras[63]. Kai kurios valstybės narės taip pat naudojasi EUAA parama, pavyzdžiui, kartu rengia procedūras, prašo atsiųsti pareigūnų, surengti mokymus arba suteikti operacinę paramą[64]. Daug valstybių narių toliau bendradarbiauja su teisminėmis institucijomis ir imasi konkrečių priemonių, kad nacionalinius teismo procesus suderintų su Pakto reikalavimais, padidintų teismų sistemų veiksmingumą ir sustiprintų gebėjimus nagrinėti apeliacinius skundus[65].

EUAA rengia keletą dokumentų, padėsiančių valstybėms narėms įdiegti ir taikyti naująsias prieglobsčio procedūras. Siekiant padėti valstybėms narėms užtikrinti sąžiningas ir veiksmingas prieglobsčio procedūras ir veiklos lygmeniu stiprinti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, 2025 m. lapkričio 25 d. buvo paskelbti EUAA prieglobsčio procedūros veiklos

[63] Šiuo metu šias įvairias reformas vykdo tokios valstybės narės kaip Airija, Austrija, Belgija, Estija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Liuksemburgas, Malta, Portugalija, Suomija ir Vokietija.
[64] Pvz., Airija, Belgija, Bulgarija, Graikija, Italija, Kipras, Lietuva, Portugalija ir Vokietija.
[65] Austrija, Belgija, Kroatija, Kipras, Čekija, Airija, Italija, Lietuva, Liuksemburgas, Suomija, Estija, Portugalija, Slovėnija, Latvija ir Ispanija.

standartai ir rodikliai[66]. EUAA taip pat įvairiomis temomis toliau aktyviai bendradarbiauja su bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų nariais[67].

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Reikia toliau įgyvendinti konkrečius veiksmus, o kai kuriais atvejais – dėti daugiau pastangų, kad būtų **sprendžiama susikaupusių neišnagrinėtų bylų problema** ir užkertamas kelias naujų neišnagrinėtų bylų kaupimuisi[68]. Valstybės narės turi imtis atitinkamų priemonių, be kita ko, skubiai pradėti tiek laikinųjų, tiek nuolatinių darbuotojų įdarbinimo procesus ir rengti būtinus mokymus siekiant užtikrinti, kad darbuotojai būtų gerai susipažinę su naująja sistema, galbūt bendradarbiaujant su EUAA[69]. Mažindamos susikaupusių neišnagrinėtų bylų skaičių, valstybės narės taip pat turėtų kartu stiprinti teisminių institucijų pajėgumus. Atsižvelgdamos į pavojų, kad dėl trumpesnių terminų, nustatytų pagal naująsias procedūras, teismų sistemos gali būti pernelyg apkraunamos darbu ir gali pritrūkti darbuotojų, nacionalinės administracijos turi užtikrinti veiksmingą atitinkamų tarnybų veiklos koordinavimą.

Vykdydamos parengiamuosius darbus valstybės narės taip pat turi imtis būtinų priemonių ir, kai taikytina, atlikti teisės aktų pakeitimus, kad užtikrintų veiksmingą galimybę pasinaudoti prieglobsčio procedūromis, kartu visada laikydamosi *negrąžinimo* principo.

Pagal Prieglobsčio procedūros reglamentą valstybės narės turi iki 2026 m. birželio 12 d. pranešti Komisijai ne tik apie sprendžiančiąją instituciją, bet ir apie kitas atitinkamas nacionalines institucijas, atsakingas už prašymų priėmimą, taip pat apie paskirtą kompetentingą instituciją, atsakingą už prašymų registravimą. Jos taip pat turi paskirti nacionalinį kontaktinį punktą to reglamento ir Priskyrimo reglamento klausimams ir Komisijai perduoti jų kontaktinius duomenis. Paskui Komisija šią informaciją perduos kitoms valstybėms narėms.

3.5. 5 SUDEDAMOJI DALIS. VEIKSMINGESNĖS IR SĄŽININGESNĖS GRĄŽINIMO PROCEDŪROS

Vykstant deryboms dėl siūlomo Grąžinimo reglamento, Komisija ir valstybės narės nustato praktines ir operacines priemones, skirtas grąžinimo veiksmingumui didinti. Beveik visos valstybės narės pritaikė savo sistemas arba praktiką, kad sprendimai grąžinti būtų priimami kartu su neigiamais sprendimais dėl prieglobsčio suteikimo arba iš karto po pastarųjų priėmimo, kaip numatyta Prieglobsčio procedūros reglamente. Valstybės narės, dėdamos platesnio masto bendras pastangas supaprastinti ir racionalizuoti administracinius procesus, imasi papildomų priemonių[70]. Valstybės narės imasi veiksmų, siekdamos modernizuoti nacionalines grąžinimo bylų valdymo sistemas – iki šiol, padedant FRONTEX, 22 valstybės

[66] https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-asylum-procedure.
[67] https://www.euaa.europa.eu/sites/default/files/2025-11/2026_Courts_Tribunals_Schedule_Activities_EN.pdf.
[68] Su sunkumais ir toliau susiduria tokios valstybės narės kaip Airija, Belgija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Suomija ir Vokietija.
[69] EUAA toliau atnaujina savo mokymo modulius ir rengia naujus. Iki šiol atnaujinti arba parengti nauji 26 mokymo moduliai, taip Europos prieglobsčio srities mokymo programą suderinant su Pakto reikalavimais.
[70] Be kita ko, Austrija, Italija, Rumunija, Slovėnija, Kipras (nauji remiamo savanoriško grįžimo centrai pažeidžiamiems asmenims), Bulgarija ir Čekija (remiamas savanoriškas grįžimas), Bulgarija ir Švedija (grąžinimo biurai). Lenkija planuoja parengti naują grąžinimo strategiją ir atnaujina pastangas paspartinti grąžinimą.

narės[71], atlikusios trūkumų analizę pagal pavyzdinę IT sistemą (RECAMAS), įdiegė IT sprendimus, skirtus grąžinimo byloms valdyti.

Padedant grąžinimo koordinatoriui, valstybės narės ir FRONTEX toliau stengiasi vykdyti tikslinius grąžinimo veiksmus ir koordinuoti operacines priemones, kad būtų padidintas į bendras prioritetines trečiąsias šalis grąžinamų asmenų skaičius. Kalbant apie grąžinimo pasienio procedūrą, tikėtina, kad daugiausia atvejų pagal pasienio procedūrą išnagrinėjančios valstybės narės trečiųjų šalių piliečius grąžins į tam tikras atitinkamai valstybei narei ypač svarbias trečiąsias šalis. Imantis suderintų priemonių daug dėmesio turėtų būti skiriama tokiems aspektams kaip ryšių palaikymo pareigūnų siuntimas į tokias trečiąsias šalis, savanoriško grįžimo skatinimas, bendros grąžinimo operacijos ir tapatybės nustatymo priemonės.

FRONTEX, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, surinko gerosios praktikos pavyzdžių, susijusių su veiksmingu trečiųjų šalių piliečių tapatybės nustatymu ir dokumentų jiems išdavimu grįžimo / grąžinimo tikslais. Šiais gerosios praktikos pavyzdžiais, kuriuose atsižvelgiama į trumpus terminus ir veiklos apribojimus, nustatytus grąžinimo pasienio procedūra, valstybės narės galės naudotis 2026 m. antrąjį ketvirtį.

Toliau didėja FRONTEX remiamų grąžinimo atvejų skaičius – 2025 m. tokie atvejai sudarė beveik pusę visų grąžinimo iš Sąjungos atvejų. Išsiųstų nuolatinio korpuso pareigūnų, pavyzdžiui, grąžinimo specialistų, FRONTEX priverstinio grąžinimo lydinčiųjų asmenų ir paramos pareigūnų ir pagrindinių teisių stebėtojų, atliekamas darbas ir toliau padeda valstybėms narėms vykdyti grąžinimo procesus. Be įprasto pareigūnų siuntimo, agentūra planuoja į valstybes nares siųsti iš FRONTEX priverstinio grąžinimo lydinčiųjų asmenų ir paramos pareigūnų bei grąžinimo specialistų sudarytas grupes. Tai suteiktų galimybę remiant grąžinimo pasienio procedūrą vadovautis labiau suderintu požiūriu ir veikti lanksčiau.

2025 m. pirmąjį pusmetį visos valstybės narės toliau aktyviai naudojosi FRONTEX ES reintegracijos programa, pagal kurią reintegracijos pagalba šiuo metu teikiama maždaug 40-yje kilmės šalių. Reaguodama į valstybių narių prašymus, FRONTEX toliau teikia tikslinę paramą valstybių narių gebėjimams stiprinti, kad rengiant reguliarius ir didinamojo poveikio mokymo kursus būtų suderintos grįžimo ir reintegracijos klausimais teikiamos konsultacijos.

Keisdamasi informacija su trečiosiomis šalimis, taip pat per regioninių migracijos procesų susitikimus Komisija partneriams paaiškino grąžinimo pasienio procedūros reikšmę ir juos informavo apie būtinybę apskritai gerinti bendradarbiavimą, kad būtų padidintas procedūrų veiksmingumas ir laikomasi nustatytų terminų. Pagrindiniai aspektai taip pat buvo pristatyti 2026 m. ES ambasadorių konferencijoje.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Kad būtų užtikrintos veiksmingesnės ir efektyvesnės procedūros, Europos Parlamentas ir Taryba turėtų greitai pasiekti susitarimą dėl siūlomo Grąžinimo reglamento. Be to, šiais metais

[71] Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Estija, Graikija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Norvegija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Suomija, Šveicarija ir Vengrija.

Komisija pateiks pasiūlymą dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.

Valstybės narės turėtų aktyviau naudotis dabartinėmis galimybėmis gauti FRONTEX paramą grąžinimo srityje – šiuo metu daugiau kaip 60 proc. tokios paramos naudojasi tik trys valstybės narės. Komisija ir FRONTEX bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kad nustatytų veiklos poreikius ir surastų praktinių sprendimų, be kita ko, specialiuose praktiniuose seminaruose, kaip įgyvendinti grąžinimo pasienio procedūrą. FRONTEX, remdamasi savo metinės apklausos rezultatais, toliau stengsis pritaikyti paramą prie valstybių narių poreikių.

Grąžinimas ir readmisija ir toliau yra pagrindiniai visapusiško požiūrio į bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis migracijos srityje elementai. Patirtis rodo, kad, jei įsipareigojimas priimti atgal savo piliečius įgyvendinamas sistemiškai, pagal aiškias ir suderintas taisykles, tai skatina reguliarų dialogą. ES ir Nigerijos readmisijos susitarimas, kurį Šalys neseniai parafavo, yra žingsnis šia kryptimi, nes juo sukuriama struktūruota bendradarbiavimo sistema. Tai labai svarbu sprendžiant konkrečius klausimus ir ieškant sprendimų, grindžiamų politine valia bendradarbiauti. Veiksmingas bendradarbiavimas readmisijos srityje su trečiosiomis šalimis, kurių piliečiams taikoma grąžinimo pasienio procedūra, yra viena iš pagrindinių praktinio naujųjų privalomų pasienio procedūrų veikimo sąlygų. Atsižvelgiant į tai, taip pat labai svarbu užtikrinti ES delegacijų ir valstybių narių ambasadų veiklos koordinavimą, kad jos turėtų pakankamai informacijos ir pajėgumų imtis veiksmų trečiosiose šalyse ir kad grąžinimas bei readmisija būtų įtraukti į platesnio masto ES interesų atitinkamos trečiosios šalies atžvilgiu sistemą.

3.6. 6 SUDEDAMOJI DALIS. ATSAKOMYBĖS UŽTIKRINIMAS

Pakto įgyvendinimui nepaprastai svarbu užtikrinti tinkamą galiojančių Dublino taisyklių ir naujųjų Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente nustatytų taisyklių taikymą. Naujosios atsakomybės sistemos įgyvendinimo taisyklės buvo priimtos 2025 m. spalio mėn.[72] Kelios valstybės narės stiprina savo Dublino padalinių pajėgumus įdarbindamos naujus darbuotojus arba juos perkeldamos iš kitų tos pačios struktūros skyrių[73]. Valstybės narės taip pat imasi kitų priemonių. Jos, be kita ko, vykdo vidaus reorganizaciją, tobulina IT ir bylų valdymo sistemas, rengia naujas gaires ir mokymus, tobulina pažeidžiamoms grupėms ir šeimoms skirtas procedūras, kuria naujus specialius centrus, skirtus perduotiniems asmenims, ir stiprina papildomas priemones, pavyzdžiui, konsultavimo paslaugas[74].

[72] 2025 m. spalio 2 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2025/2055, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 nuostatų dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo taikymo taisyklės ir panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1560/2003.

[73] Austrija (vidaus perkėlimai), Belgija, Estija, Graikija, Kroatija, Malta, Portugalija ir Slovėnija.

[74] Pvz., Kroatijoje ir Airijoje vykdoma vidaus reorganizacija, Airijoje, Belgijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Danijoje, Italijoje, Kipre, Prancūzijoje ir Suomijoje tobulinamos IT ir bylų valdymo sistemos, Airijoje, Austrijoje, Čekijoje ir Prancūzijoje rengiamos naujos gairės, be kita ko, susijusios su pažeidžiamomis grupėmis ir šeimomis, Airijoje, Austrijoje, Čekijoje, Portugalijoje, Prancūzijoje ir Švedijoje organizuojami papildomi mokymai, Belgijoje, Slovėnijoje, Suomijoje ir Vokietijoje kuriami specialūs centrai asmenims, už kuriuos atsakomybė perduodama kitoms jurisdikcijoms, apgyvendinti, o Belgijoje, pavyzdžiui, stiprinamos konsultavimo paslaugos siekiant mažinti pasislėpimo riziką.

2026 m. kovo mėn. buvo priimti kartu su valstybėmis narėmis parengti nauji EUAA Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento veiklos standartai ir rodikliai[75], kuriais visapusiškai peržiūrėti ir atnaujinti galiojantys reglamento „Dublinas III“[76] standartai ir rodikliai. Jų tikslas – teikti paramą ir gaires valstybėms narėms įgyvendinant Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą, daugiausia dėmesio skiriant valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo mechanizmui, siekiant padėti užtikrinti sąžiningas ir veiksmingas procedūras ir sustiprinti bendrą Europos prieglobsčio sistemą. Siekdama papildyti šias gaires, EUAA šiuo metu rengia naujas rekomendacijas dėl praktinių sprendimų, be kita ko, susijusių su perdavimų organizavimu, atitinkamų suinteresuotųjų subjektų veiklos koordinavimu, pasislėpimo prevencija ir užtikrinimu, kad visos procedūros metu būtų gerbiamos pagrindinės teisės.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo dabartinės Dublino sistemos prie naujųjų atsakomybės taisyklių, itin daug dėmesio turėtų būti skiriama valstybių narių operaciniam bendradarbiavimui. Valstybės narės turėtų aktyviai dalyvauti sudarant palankesnes sąlygas perdavimui ir bendradarbiauti praktiniais bei logistiniais klausimais. Valstybės narės turėjo iki 2026 m. balandžio 12 d. pranešti apie paskirtas vietas, kuriose vykdomos asmenų perdavimo atsakingoms jurisdikcijoms procedūros[77]. Tai labai svarbu pereinant prie naujosios atsakomybės sistemos. Nors vykdomos reformos, kai kuriose valstybėse narėse vis dar trūksta darbuotojų, ir šią problemą reikia spręsti[78].

Komisija palaiko glaudų dialogą su valstybėmis narėmis siekdama užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos perduoti asmenis visoms valstybėms narėms pagal naująsias taisykles, kai tik jos bus pradėtos taikyti. Komisija iki liepos 12 d., o paskui – iki spalio 15 d. įvertins, ar pataisyta dabartinė praktika, susijusi su taikytinomis perdavimo taisyklėmis, ir ar dėl to neatsirado sisteminių trūkumų, galinčių turėti rimtų neigiamų pasekmių Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento veikimui.

Komisija baigs rengti pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą numatytus deleguotuosius aktus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos taikyti taisykles dėl nelydimų nepilnamečių ir priklausomų asmenų, įskaitant atsakomybės nustatymą remiantis šiais kriterijais. Toliau atnaujinama sistema „DubliNet“ remiantis eu-LISA ir Komisijos parengtu koncepcijos dokumentu, kuriam valstybės narės pritarė 2024 m. birželio mėn. eu-LISA taip pat rengia techninius ir operacinius valstybių narių ryšių palaikymo per sistemą „DubliNet“ elementus.

[75] https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-asylum-migration-management-regulation.
[76] 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (nauja redakcija).
[77] Visos valstybės narės, išskyrus Vengriją, jau yra pranešusios EUAA apie paskirtas vietas.
[78] Graikijoje, Italijoje, Kroatijoje, Portugalijoje ir Rumunijoje.

3.7. 7 SUDEDAMOJI DALIS. SOLIDARUMO UŽTIKRINIMAS

2025 m. lapkričio mėn. prasidėjo pirmasis metinis migracijos valdymo ciklas – buvo priimta Europos metinė prieglobsčio ir migracijos ataskaita, kurioje įvertinta migracijos padėtis Sąjungoje ir valstybėse narėse laikotarpiu nuo 2024 m. liepos mėn. iki 2025 m. birželio mėn. ir nustatytos galimos ateinančių metų tendencijos ir pokyčiai[79]. Remdamasi šios ataskaitos išvadomis, Komisija priėmė įgyvendinimo sprendimą[80], kuriuo nustatytos migracijos spaudimą patiriančios valstybės narės (Kipras, Graikija, Italija ir Ispanija), valstybės narės, kurioms gresia migracijos spaudimas, (Belgija, Bulgarija, Estija, Vokietija, Airija, Prancūzija, Kroatija, Latvija, Lietuva, Nyderlandai, Lenkija ir Suomija) ir valstybės narės, kuriose susidarė reikšminga migracijos padėtis, (Bulgarija, Čekija, Estija, Kroatija, Austrija ir Lenkija). Komisijai pateikus pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo akto, kuriuo sukuriamas solidarumo rezervas, Taryba sušaukė ES aukšto lygmens solidarumo forumą, kuriame valstybės narės įsipareigojo skirti solidarumo įnašus[81]. 2025 m. gruodžio 19 d. Taryba priėmė įgyvendinimo sprendimą dėl 2026 m. solidarumo rezervo sukūrimo, kuriame numatyti 21 000 perkėlimų ar kitų formų solidarumo parama, arba 420 mln. EUR dydžio finansiniai įnašai[82]. Šiuo metu ES solidarumo koordinatorius solidarumo platformoje rengiasi pradėti praktiškai įgyvendinti solidarumo rezervą[83].

2026 m. kovo mėn. EUAA priėmė naująjį Solidarumo mechanizmo praktinį vadovą[84], kuriame pateikiamos rekomendacijos nacionalinėms institucijoms dėl praktinio solidarumo mechanizmo įgyvendinimo, ypač perkėlimo atvejais. Antroje dalyje daugiausia dėmesio bus skiriama atsakomybės kompensacijoms.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Sėkmingai vykdomi darbai, susiję su pirmojo solidarumo rezervo įgyvendinimu – Komisija ir visos valstybės narės keičiasi informacija. Birželio mėn., kai paktas bus pradėtas visapusiškai taikyti, bus sušauktas ES techninio lygmens solidarumo forumas, siekiant užtikrinti praktinį solidarumo mechanizmo veikimą, remiantis solidarumo koordinatoriaus pasiūlymu dėl suderinto ir teisingo rezervo paskirstymo remiamosioms valstybėms narėms. Siekiant tam pasirengti, šiuo metu solidarumo platformoje keičiamasi išsamia informacija su visomis valstybėmis narėmis, o dvišaliu lygmeniu – tiek su remiamosiomis, tiek su prisidedančiosiomis valstybėmis narėmis. Be to, Komisija toliau sieks užtikrinti, kad visos valstybės narės prisidėtų prie solidarumo rezervo. Įgyvendinant solidarumo rezervą tebėra labai svarbu, kad remiamosiose valstybėse narėse nebūtų su Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu nustatytomis atsakomybės taisyklėmis susijusių sisteminių trūkumų, kurie galėtų turėti rimtų

[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52025DC0795.
[80] 2025 m. lapkričio 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/2323, priimtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 11 straipsnį.
[81] Įsipareigojimus prisiėmė visos valstybės narės, išskyrus Vengriją ir Slovakiją.
[82] 2025 m. gruodžio 19 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/2642 dėl 2026 m. metinio solidarumo rezervo sukūrimo.
[83] 2026 m. kovo 23 d. buvo surengtas solidarumo platformos šalių susitikimas, siekiant pasirengti praktiškai įgyvendinti 2026 m. solidarumo rezervą, kai bus pradėtos taikyti Pakto nuostatos.
[84] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-solidarity-mechanism-part-i.

neigiamų pasekmių sistemos veikimui. Jei tokių trūkumų bus nustatyta, prisidedančiosios valstybės narės neprivalės vykdyti prisiimtų įsipareigojimų.

Pradėjus pirmąjį metinį migracijos valdymo ciklą pagerėjo duomenų kokybė ir išsamumas. Vis dėlto rengiantis kitam ciklui reikia nuveikti daugiau[85]. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kiekybiniai ir kokybiniai duomenys ir informacija būtų laiku pateikiami atitinkamoms ES įstaigoms, visų pirma EUAA, FRONTEX ir Eurostatui, kaip nustatyta Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente. Vykdomi darbai siekiant sukurti naują duomenų srauto modelį turėtų padėti užtikrinti bendrą oficialių Europos tarptautinės apsaugos statistinių duomenų rinkinį[86]. Tai leistų Komisijai nustatant migracijos padėtį valstybėse narėse toliau gerinti savo vertinimo kokybę ir išsamumą.

3.8. 8 SUDEDAMOJI DALIS. PASIRENGIMAS IR NENUMATYTŲ ATVEJŲ PLANAVIMAS

Iš pastarojo meto geopolitinių įvykių, pavyzdžiui, Artimuosiuose Rytuose, dar geriau matyti, kokį svarbų vaidmenį atlieka pasirengimas ir nenumatytų atvejų planavimas. Kaip vadovai pažymėjo 2026 m. kovo mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadose[87], ES yra pasirengusi visapusiškai sutelkti savo diplomatines, teisines, veiklos ir finansines priemones, kad būtų užkirstas kelias nekontroliuojamam migraciniam judėjimui į ES ir išsaugotas saugumas Europoje. Komisija ir atitinkamos ES agentūros atidžiai stebi įvykius ir galimą jų poveikį migracijos srautams, be kita ko, pasitelkdamos tokias priemones kaip ankstyvasis perspėjimas, prognozavimas ir scenarijų modeliavimas, kad būtų užtikrintas informuotumas apie padėtį ir prireikus padedama laiku imtis suderintų atsakomųjų veiksmų. Komisija kartu su EUAA ir FRONTEX bendradarbiauja su valstybėmis narėmis rengdamos specialius susitikimus, siekdamos aptarti galimus scenarijus ir nenumatytų atvejų planavimą prie išorės sienų[88] bei prieglobsčio ir priėmimo srityse, jeigu padidėtų migracijos srautai, taip pat nustatyti sritis, kuriose gali reikėti imtis papildomų veiksmų pasirengimui stiprinti.

Visos valstybės narės, išskyrus vieną[89], šiuo metu yra pateikusios EUAA nacionalinius nenumatytų atvejų planus. Daugumoje šių planų atsižvelgiama į pagrindinius EUAA parengto šablono elementus; vis dėlto planų išsamumo lygis prieglobsčio, priėmimo ir nelydimų nepilnamečių srityse yra nevienodas[90]. Atsižvelgdamos į ankstesnę Pakto įgyvendinimo

[85] Remiantis pirmąja metine ataskaita, keliose valstybėse narėse tebėra didelių duomenų spragų, ypač susijusių su grąžinimu, apeliaciniais skundais dėl sprendimų dėl prieglobsčio, priėmimo sistemomis, nelydimais nepilnamečiais ir neteisėtu buvimu. Airija, Bulgarija, Čekija, Estija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Liuksemburgas, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Suomija, Vengrija ir Vokietija pateikė neišsamius vieno ar kelių rodiklių duomenis arba tokių duomenų nepateikė.

[86] Siekiant racionalizuoti tarptautinės apsaugos statistinius duomenis, įgyvendinamas bendras EUAA ir Eurostato projektas. Iki 2026 m. vidurio abi institucijos turi pasirašyti darbo susitarimą, o naujasis duomenų srauto modelis bus taikomas nuo 2025 m. liepos mėn.

[87] https://www.consilium.europa.eu/media/y1yd5uho/lt-20260319-european-council-conclusions.pdf.

[88] FRONTEX atnaujino Nenumatytų atvejų planavimo sienų valdymo ir grąžinimo srityse vadovą – praktinę informacinę priemonę, kuria siekiama padėti pradėti taikyti, išbandyti ir patobulinti nacionalinius nenumatytų atvejų planus, skirtus dideliems migrantų antplūdžiams ir kitoms krizėms prie ES išorės sienų suvaldyti.

[89] Vengriją.

[90] Pvz., Ispanijos, Estijos, Prancūzijos, Latvijos, Nyderlandų ir Austrijos. Per Komisijos dialogus su valstybėmis narėmis kai kurios iš šių valstybių narių, taip pat Lenkija, nurodė, kad jos šiuo metu peržiūri arba planuoja peržiūrėti ir papildyti savo nenumatytų atvejų planus. Kitos valstybės narės informavo, kad dėl vykstančių

padėties ataskaitą, kai kurios valstybės narės jau peržiūri arba papildo savo nenumatytų atvejų planus[91]. Kelios valstybės narės[92] taip pat pranešė apie neseniai surengtas arba planuojamas įvairių nenumatytų atvejų planų testavimo ir modeliavimo pratybas.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Apskritai įgyvendinant naująsias Pakto nuostatas gerėja Sąjungos ir valstybių narių pasirengimo lygis. Komisija ir EUAA, be kita ko, pagal Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo planą, toliau bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, siekdamos nustatyti gerosios praktikos pavyzdžius ir tas planų sritis, kurias reikia stiprinti. Visų pirma, būtų naudinga imtis patobulinimų tokiose srityse kaip prieglobsčio procedūros ir nelydimų nepilnamečių atstovų skyrimas bei jų darbo krūvis ir jose suteikti daugiau aiškumo. Be to, kai kuriais atvejais neaišku, ar jau įgyvendintos pasirengimo priemonės (pvz., susijusios su logistika ir viešaisiais pirkimais, atsargų kaupimu, mokymais ar rezerviniais priėmimo pajėgumais), o gal jų tik planuojama imtis. Nustačius išmatuojamus įvairių scenarijų ir atsakomųjų priemonių taikymo ribas ir rodiklius, padidėtų nenumatytų atvejų planų veiksmingumas. Aiškiai apibrėžtos planų aktyvavimo ir peržiūros procedūros taip pat padėtų didinti jų patikimumą.

Komisija ragina valstybes nares užtikrinti, kad jų planai prireikus būtų užbaigti, patobulinti ar atnaujinti, taip pat priimti ir, juos peržiūrėjus, perduoti EUAA. Be to, valstybės narės raginamos užtikrinti tinkamas gebėjimų stiprinimo priemones ir planuoti veiklą, susijusią su nenumatytų atvejų planų testavimu (pvz., (teorinio) modeliavimo pratybas ar kitus testavimo nepalankiausiomis sąlygomis mechanizmus). Valstybės narės taip pat turės pranešti Komisijai ir EUAA, ar nenumatytų atvejų planas pradedamas taikyti nuo 2026 m. birželio 12 d., ar anksčiau, jeigu atitinkama valstybė narė iki tos datos bus į nacionalinę teisę perkėlusi ir pradėjusi taikyti Priėmimo sąlygų direktyvą[93].

EUAA valstybių narių prašymu joms teikia techninę paramą: užtikrina struktūruotą grįžtamąją informaciją ir vykdo tikslinę veiklą. Iki šiol grįžtamoji informacija apie nacionalinius nenumatytų atvejų planus pateikta devynioms valstybėms narėms[94]. Padedama Komisijos, valstybių narių ir FRONTEX ir remdamasi jų indėliu, EUAA pradėjo rengti Praktinį nenumatytų atvejų planavimo metodikos vadovą, kurį planuojama užbaigti 2027 m. Šio praktinio vadovo tikslas – pateikti valstybėms narėms struktūruotas praktines veiklos gaires, kurios padėtų joms peržiūrėti nacionalinius nenumatytų atvejų planus. Nenumatytų atvejų planavimas priėmimo ir prieglobsčio srityse bus vertinamas pagal įprastą EUAA daugiametę stebėsenos programą. Visapusiška stebėsena bus pradėta vykdyti nuo 2026 m. birželio mėn.,

teisėkūros ir administracinių pasirengimo Pakto taikymui darbų nenumatytų atvejų planų peržiūros dar neplanuojama atlikti arba tai numatoma padaryti tik vėlesniame etape, tačiau prireikus vis tiek būtų galima imtis atitinkamų priemonių.

[91] Pvz., Nyderlandai ir Estija.

[92] Pvz., Malta, Portugalija, Ispanija, Prancūzija ir Italija pranešė apie neseniai surengtas arba planuojamas pratybas, susijusias su jų atitinkamais nenumatytų atvejų planais.

[93] 2025 m. liepos 30 d. valstybėms narėms buvo išplatinti bendri nurodymai, kaip pranešti Komisijai ir EUAA apie pradėtus taikyti planus ir jų taikymo nutraukimą Priėmimo sąlygų direktyvoje numatytais atvejais.

[94] Iki kovo 27 d. grįžtamoji informacija pateikta Austrijai, Kiprui, Lietuvai, Estijai, Nyderlandams, Maltai, Liuksemburgui, Lenkijai ir Švedijai.

kai bus priimta peržiūrėta stebėsenos metodika: pirmaisiais metais bus stebimos trys valstybės narės (Slovakija, Malta ir Bulgarija), o vėlesniais metais – vidutiniškai penkios valstybės narės.

3.9. 9 SUDEDAMOJI DALIS. NAUJOS TARPTAUTINĖS APSAUGOS PRAŠYTOJŲ IR PAŽEIDŽIAMŲ ASMENŲ APSAUGOS PRIEMONĖS IR SUSTIPRINTA PAGRINDINIŲ TEISIŲ STEBĖSENA

Toliau sėkmingai vykdomi darbai kuriant struktūras, susijusias su teisinių konsultacijų teikimu ir pagrindinių teisių stebėsena. Beveik visos valstybės narės netrukus sukurs struktūras, kuriomis siekiama užtikrinti, kad administraciniu procedūros etapu būtų teikiamos nemokamos teisinės konsultacijos, nors trečdalis valstybių narių dar turi užbaigti būtinus teisės aktų pakeitimus[95]. Veiklos lygmeniu dauguma valstybių narių nusprendė bendradarbiauti su įvairiais išorės partneriais, nepriklausomomis agentūromis ir (arba) teisininkais / teisinės pagalbos asociacijomis arba NVO[96], šiuo tikslu naudodamosi esamomis struktūromis arba sukurdamos naujas. Visos valstybės narės, išskyrus kelias, taip pat baigia kurti struktūras, susijusias su pagrindinių teisių stebėsenos mechanizmu vykdant pasienio procedūras, dažnai pasitelkdamos nacionalinius ombudsmenus[97].

Remdamasi savo anksčiau paskelbtomis gairėmis[98], FRA sukūrė praktinę stebėsenos priemonę, kuria nustatyta bendra stebėsenos mechanizmų metodika. 2026 m. balandžio mėn. FRA taip pat keliose valstybėse narėse surengė stebėsenos darbuotojams skirtus informuotumo didinimo praktinius seminarus[99] ir paskelbė ataskaitą[100], kurioje apžvelgiama FRA vykdant operacinę veiklą Graikijoje ir Italijoje įgyta patirtis, kad ja būtų galima remtis įgyvendinant Paktą laikantis ES pagrindinių teisių chartijos. EUAA parengė ir paskelbė nemokamų teisinių konsultacijų prieglobsčio procedūros administraciniame etape praktinį vadovą[101].

Kalbant apie vaikus, valstybės narės daugiausia dėmesio skiria tinkamų priėmimo sąlygų užtikrinimui ir amžiaus nustatymo procedūrų peržiūrai, kad jos atitiktų naująsias Prieglobsčio procedūros reglamentu nustatytas taisykles, ypač įpareigojimą taikyti daugiadalykį vertinimo

[95] Be kita ko, Austrija, Bulgarija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Latvija, Malta, Nyderlandai, Slovėnija ir Švedija.
[96] Belgija (NVO ir Imigracijos tarnyba), Bulgarija (Nacionalinis teisinės pagalbos biuras), Kroatija (NVO), Čekija (advokatų kontora), Prancūzija (NVO), Airija (teisinės pagalbos tarnyba), Italija (UNHCR), Lietuva (Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba), Liuksemburgas, Lenkija (NVO), Portugalija (Teisininkų asociacija), Rumunija (NVO), Slovakija (NVO), Austrija (BBU – nuo prieglobsčio agentūros nepriklausoma vyriausybinė įstaiga), Slovėnija (rengiamas viešasis konkursas dėl išorės darbuotojų teisinei pagalbai teikti), Švedija (NVO), Estija (vykdomas viešasis pirkimas) ir Latvija. Malta, Nyderlandai, Suomija ir Vokietija remiasi vyriausybinių įstaigų, kurios taip pat atsakingos už procedūras, vidaus struktūromis.
[97] Austrija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Ispanija, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Portugalija, Prancūzija (kartu su *Contrôleur général des lieux de privation de liberté*), Rumunija, Slovakija, Slovėnija ir Suomija. Kitos valstybės narės nusprendė pasitelkti kitas struktūras: Airija (vyriausiąjį prieglobsčio ir pasienio procedūrų inspektorių), Vokietija (*Nationale Stelle zur Verhütung von Folter* ir *Deutsches Institut fuer Menschenrechte*), Nyderlandai (Žmogaus teisių institutą ir Nyderlandų inspekciją) ir Kroatija (vyriausybinę žmogaus teisių tarnybą). Belgija, Graikija, Italija, Malta, Švedija ir Vengrija dar nėra sukūrusios atitinkamų struktūrų.
[98] https://fra.europa.eu/lt/publication/2024/border-rights-monitoring.
[99] Estijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Rumunijoje ir Suomijoje. Rumunijoje praktinė stebėsenos priemonė buvo išbandyta per tikrinimo modeliavimo pratybas.
[100] https://fra.europa.eu/lt/publication/2026/operationalising-pact-migration-and-asylum-hotspot.
[101] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-free-legal-counselling.

metodą, pagal kurį atliekant vertinimą įtraukiamos kvalifikuotų specialistų grupės[102]. Konkrečios nuostatos ir apsaugos priemonės, susijusios su vaikais, įskaitant nelydimus nepilnamečius, paskutinį kartą buvo aptartos 2025 m. lapkričio mėn. metiniame specialios ekspertų grupės susitikime ir 2026 m. kovo mėn. Prieglobsčio darbo grupės posėdyje. 2025 m. spalio mėn. buvo peržiūrėtas EUAA mokymo modulis, susijęs su vaikais, dalyvaujančiais prieglobsčio procese. Praktiniame amžiaus nustatymo vadove[103] pateikiamos išsamios gairės, skirtos padėti institucijoms ir specialistams, dalyvaujantiems nustatant amžių, kai kyla neaiškumų dėl nurodyto amžiaus. 2026 m. kovo mėn. EUAA taip pat paskelbė Amžiaus nustatymo praktikos ataskaitą[104]. Joje apžvelgiama 2025 m. amžiaus nustatymo praktika, metodai, apsaugos priemonės ir funkcijos ES+ šalyse, taip pat aptariami planuojami arba vykdomi pakeitimai, susiję su Pakto įgyvendinimu, ir nustatomos tendencijos bei perspektyvi praktika. Kovo mėn. EUAA valdančioji taryba priėmė Vaiko interesų apsaugos praktinį vadovą[105]. FRA šiuo metu atnaujina 2014 m. be tėvų priežiūros likusių vaikų globos vadovą[106].

Siekdama padėti nustatyti pažeidžiamumo atvejus, EUAA 2025 m. lapkričio mėn. peržiūrėjo mokymo modulius, susijusius su smurto dėl lyties aukomis, o 2026 m. vasario mėn. – su įvairios seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės ir raiškos bei lytinių požymių prašytojais. Į naująjį tikrinimo priemonių rinkinį taip pat įtrauktas priedas dėl preliminarių pažeidžiamumo patikrinimų atlikimo ir parengta susijusi specialiai pritaikyta mokymo medžiaga[107]. Kalbant apie grąžinimą, FRONTEX, bendradarbiaudama su kitais suinteresuotaisiais subjektais, kuria mobiliąją programėlę, skirtą darbui su pažeidžiamomis grupėmis, kurioje taip pat numatytas pažeidžiamumo patikrinimas.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Valstybės narės, kurios dar nėra sukūrusios struktūrų, susijusių su nemokamų teisinių konsultacijų teikimu administraciniu etapu[108] arba stebėsenos, kaip pasienio procedūros metu laikomasi pagrindinių teisių, mechanizmu[109], turėtų kuo greičiau tai padaryti. Visos valstybės narės turėtų spręsti visus likusius klausimus, susijusius su tinkamo finansavimo, darbuotojų skaičiaus ir mokymo užtikrinimu, ir nustatyti aiškias atsakomybės ir atskaitomybės ribas (jei šias funkcijas atlieka keli subjektai, turėtų būti paskirtas aiškus pagrindinis atsakingas subjektas). 2024 m. gruodžio mėn. pateikusi gaires dėl šio mechanizmo sukūrimo, FRA šiuo metu rengia metodines gaires, kad padėtų būsimiems stebėtojams atlikti savo darbą.

Valstybės narės turėtų dėti daugiau pastangų, kad sustiprintų globos sistemas ir užtikrintų, kad nelydimiems nepilnamečiams būtų laiku paskiriami atstovai ir kad būtų pakankamai atstovų,

[102] Daugiadalykio vertinimo procedūrą taiko kelios šalys ir valstybės narės: Austrija, Italija, Kroatija, Lietuva, Norvegija, Portugalija, Prancūzija, Švedija ir Vokietija.
[103] https://www.euaa.europa.eu/lt/publications/praktiska-rokasgramata-par-vecuma-noteiksanu.
[104] EUAA, *Age Assessment Practices in EU+ Countries*, https://www.euaa.europa.eu/publications/age-assessment-practices-eu-countries-0.
[105] https://www.euaa.europa.eu/lt/publications/vaiko-interesu-apsaugos-praktinis-vadovas; EUAA, Vaiko interesų apsaugos vykdant tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras praktinis vadovas.
[106] Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, „Be tėvų priežiūros likusių vaikų globa“, https://fra.europa.eu/lt/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care.
[107] EUAA mokymai: Pažeidžiamumas pagal Migracijos ir prieglobsčio paktą, https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue/vulnerability-pact-migration-and-asylum.
[108] Kipras, Graikija, Vengrija, Estija, Latvija ir Italija.
[109] Belgija, Italija, Malta ir Vengrija.

kuriuos būtų galima jiems paskirti, taip pat kad būtų laikomasi vaikų teisių, įskaitant galimybę gauti išsilavinimą ir naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, ir kad vaikams būtų taikomos su priėmimu, pasienio procedūromis ir sulaikymu susijusios apsaugos priemonės. Norint tai padaryti, daugelio valstybių narių sistemose reikia užmegzti ryšius su įvairiais subjektais ir institucijomis, pavyzdžiui, vaikų gerovės tarnybomis. Be to, valstybės narės turi paspartinti parengiamuosius darbus, kuriais siekiama užtikrinti, kad jos galėtų taikyti daugiadalykį amžiaus nustatymo metodą, be kita ko, pasienyje.

3.10. 10 SUDEDAMOJI DALIS. PERKĖLIMAS Į ES, ĮTRAUKTIS IR INTEGRACIJA

2025 m. gruodžio 18 d. Tarybai priėmus dvejų metų Sąjungos lygmens perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo planą (2026–2027 m.)[110] pradėtas pirmasis Sąjungos dvejų metų suderintų perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo veiksmų ciklas. Remiantis savanoriškais devynių valstybių narių įsipareigojimais, šiame plane numatyta sudaryti sąlygas per dvejų metų laikotarpį saugiai ir teisėtai atvykti 10 430 asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, stiprinant bendradarbiavimą su pagrindinėmis trečiosiomis šalimis, priimančiomis perkeltuosius asmenis. Planas, parengtas konsultuojantis su Perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo aukšto lygio komitetu, atsižvelgiant į valstybių narių pastabas ir Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR) atliktą pasaulinių poreikių vertinimą, įsigaliojo 2026 m. sausio 11 d. Padėdama įgyvendinti šį planą, EUAA baigė atnaujinti savo mokymo modulius, susijusius su papildomais priėmimo būdais ir atrankos etapu atliekant perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo procedūras.

Teisėti atvykimo iš trečiųjų šalių būdai taip pat padeda veiksmingai valdyti migraciją ir užtikrinti migrantų integraciją. 2026 m. sausio mėn. priimtose Vizų strategijoje[111] ir Rekomendacijoje dėl specialistų pritraukimo inovacijoms skatinti[112] nustatyta nauja vizų politikos sistema ir pateikta rekomendacijų, kaip didinti Sąjungos patrauklumą aukštos kvalifikacijos specialistams, studentams, tyrėjams ir novatoriškiems verslininkams, kad būtų remiamas Sąjungos konkurencingumas visame pasaulyje. Komisija taip pat sukūrė Specialistų pritraukimo inovacijoms skatinti platformą: pirmasis susitikimas įvyko 2026 m. kovo mėn., o antrąjį numatyta surengti 2026 m. birželio mėn.

Nacionaliniuose įgyvendinimo planuose kelios valstybės narės atkreipė dėmesį į tai, kad reikia daugiau investuoti į tolesnes integracijos priemones, įskaitant kalbų mokymą ir pilietinę integraciją, arba jas remti, taip pat padėti integruotis į darbo rinką, palengvinant kvalifikacijų pripažinimą ir įgūdžių patvirtinimą. Šis darbas tęsiamas – įvairios valstybės narės nustato ir vertina tolesnius poreikius, taip pat vykdo reformas[113]. Nuo 2025 m. lapkričio mėn. dar viena

[110] 2025 m. gruodžio 18 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/2628 dėl Sąjungos lygmens perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo plano (2026–2027 m.).
[111] Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl ES vizų politikos strategijos, COM(2026) 43 *final*.
[112] 2026 m. sausio 29 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2026/311 dėl specialistų pritraukimo inovacijoms skatinti.
[113] Austrija, Belgija, Estija, Čekija ir Latvija pritaiko esamas sistemas ir diegia naujus komponentus. Portugalija vykdo sisteminę reformą.

valstybė narė priėmė platesnio masto integracijos strategiją[114]. Kai kurios valstybės narės pastangas sutelkia į konkrečius integracijos aspektus, pavyzdžiui, kalbų kursus ar pilietinį ugdymą, arba kuria integracijai skirtas IT priemones[115]. 2025 m. gruodžio mėn. vykusiame Europos integracijos tinklo susitikime daugiausia dėmesio skirta iššūkiams, kurių atsiranda siekiant užtikrinti, kad migrantai, susiduriantys su įvairiomis integracijos į darbo rinką kliūtimis, pvz., tarptautinės apsaugos prašytojai ir gavėjai, pažeidžiamos migrantės, galėtų greitai ir tvariai įsidarbinti ir dalyvauti užimtumo srities mokymuose, taip pat susijusiems gerosios praktikos pavyzdžiams.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Šiuo metu daugiausia dėmesio skiriama 2026–2027 m. Sąjungos lygmens perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo plano įgyvendinimui. Komisija yra pasirengusi remti valstybių narių pastangas. 2026 m. rudenį bus sušauktas Perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo aukšto lygio komiteto posėdis, kad su valstybėmis narėmis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais būtų pasikeista informacija apie šio ES plano įgyvendinimą.

Integracijos rėmimo priemonių išsamumas ir kokybė valstybėse narėse vis dar yra labai nevienodi. Kelios valstybės narės turi dėti daugiau pastangų, kad pašalintų spragas, susijusias su tokiais aspektais kaip galimybės naudotis nemokamomis integracijos priemonėmis[116], įskaitant kalbos ir pilietinio ugdymo kursus, kurie dar nėra prieinami visose valstybėse narėse, integracijos į darbo rinką rėmimas, įskaitant užimtumo srities mokymus ir užimtumo tarnybų teikiamas paslaugas, ir galimybės pasinaudoti kvalifikacijos pripažinimo ir įgūdžių patvirtinimo procedūromis. Svarbu nuo pavienių, projektais grindžiamų veiksmų pereiti prie struktūrinės paramos integracijai[117] ir įsipareigojimų vykdymo, imantis aiškių veiksmų[118]. Siekdamos didinti savo paramos veiksmingumą, valstybės narės turėtų skatinti sklandų perėjimą nuo tarptautinės apsaugos prašytojams skirtų ankstyvosios integracijos priemonių prie tarptautinės apsaugos gavėjams skirtų priemonių. Jos taip pat turėtų imtis prie konkrečių poreikių pritaikytų priemonių ir šalinti kliūtis, kurių kyla moterims ir vaikams arba konkrečioms grupėms, pavyzdžiui, asmenims, turintiems su psichikos sveikata susijusių poreikių[119]. Komisija yra pasirengusi toliau padėti valstybėms narėms kuo geriau pasinaudoti ES integracijos fondais, pavyzdžiui, PMIF, „Europos socialiniu fondu +“ (ESF+) ir Europos regioninės plėtros fondu, be kita ko, keičiantis gerosios praktikos pavyzdžiais[120].

4. IŠVADA

Valstybės narės, ES institucijos ir agentūros bei kiti suinteresuotieji subjektai pereinamuoju laikotarpiu iki birželio mėn., kai Paktas bus pradėtas visapusiškai taikyti, jau padarė didelę

[114] Kipras. 2026 m. kovo mėn. visos valstybės narės, išskyrus Vengriją ir Rumuniją, buvo nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu priėmusios migrantų integracijos strategijas. Italija šiuo metu rengia atnaujintą Nacionalinį integracijos planą.
[115] Pvz., Čekija ir Estija.
[116] Pvz., Bulgarija, Kroatija, Lenkija, Rumunija ir Slovakija.
[117] Pvz., Graikijoje, Kroatijoje, Slovakijoje, Rumunijoje ir Vengrijoje.
[118] Pvz., Bulgarijoje.
[119] Žr. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0162.
[120] Tai būtų galima daryti pasitelkiant ESF+ migrantų integracijos praktikos bendruomenę, https://socialinnovationplus.eu/cop/migrant-integration/.

pažangą. Vis dėlto, vykdant tokio masto ir sudėtingumo užduotį, į kurią įtraukta daug vidaus ir išorės subjektų, neišvengiamai vis dar kyla sunkumų. Pasiekėme etapą, kai valstybės narės turi sparčiau vykdyti nacionalines reformas ir pirmenybę teikti naujų procedūrų ir infrastruktūros, reikalingų Pakto veikimui užtikrinti, sukūrimui. Visų pirma, birželio mėn. turi būti įdiegtos ir veikti naujoji sistema EURODAC, tikrinimo ir privalomos pasienio procedūros ir priemonės naujųjų atsakomybės taisyklių taikymui užtikrinti, taip pat atlikti reikiami nacionalinės teisės aktų pakeitimai. Atėjo laikas pašalinti likusias spragas. Komisija ir ES agentūros ir toliau yra įsipareigojusios padėti valstybėms narėms sėkmingai ir laiku įgyvendinti naująją sistemą.

Kad pasiektų Pakte numatytą solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo pusiausvyrą, Komisija taip pat stengiasi užtikrinti subalansuotą solidarumo rezervo paskirstymą ir praktinį jo įgyvendinimą, kai tik Paktas bus pradėtas visapusiškai taikyti. Pakto veikimui užtikrinti būtina, kad veiksmingai veiktų solidarumo mechanizmas. Visos valstybės narės turi prisidėti prie solidarumo mechanizmo pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente nustatytus įpareigojimus, o Komisija imsis būtinų priemonių ir užtikrins, kad visos valstybės narės laikytųsi šių įsipareigojimų. Be to, liepos ir dar kartą spalio mėn. Komisija įvertins, ar toliau taikoma dabartinė praktika, susijusi su taikytinomis perdavimo taisyklėmis, ir ar dėl to neatsiranda sisteminių trūkumų, galinčių turėti rimtų neigiamų pasekmių Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento veikimui.

Po birželio mėn. valstybės narės, Komisija ir ES agentūros toliau dirbs kartu siekdamos užtikrinti, kad būtų įdiegti ir veiksmingai veiktų visi naujosios Europos migracijos sistemos elementai. 2026 m. spalio mėn. Komisija pradės antrąjį metinį migracijos ciklą, be kita ko, paskelbs metinę prieglobsčio ir migracijos ataskaitą, kurioje ketinama išsamiai apžvelgti prieglobsčio ir migracijos padėtį ES ir įvertinti migracijos padėtį valstybėse narėse.